ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

…эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

(…083) | 1955 оной декабриин 1, четверг | Сэн 20 мүнгэ

Партийна эхин …ганизацинуудые һайнаар хүтэлбэрилхэ

… орон дотор ажахын болон …на байгуулалтын талаар …хэ зорилгонууд шиидхэгдэ…на. Партиин ЦК-гэй Плену…эрилтын ёһоор хаа хаанагүй …болон хүдөө нютагуудта, …ленна предприяти, колхоз, …он совхозуудта социалисти…жахын ехэнүүд арга болом… резервүүд элирүүлэгдэжэ, …итын хүсөөр ашаглагдажа

… харюусалгатай үедэ ажал…ние ударидаха, тэдэнэй …хэшээлыень дэмжэхэ, урма …нь бадаруулха тушаа пар…ганизацинуудай үүргэ угаа …мэһээ партийна организаци… бэхижүүлхэ, тэдэнэй эм…шадабариие дээшэлүүлхэ …парти ехэхэн анхаралаа хан…

… үедэ республикын городууд …магуудаар үнгэржэ байгаа … конференцинүүд дээрэ … эхин организацинуудые …лхэ, партиин горкомуудай …йкомуудай зүгһөө тэдэниие … хүтэлбэрилдэг болохо …а онсо анхарал табигда…а юм. Тиихэ зуура КПСС-…н айкомуудай болон горко…зүгһөө партийна эхин орга…удай хүдэлмэридэ бага ту… үзүүлэгдэнэ, партийна …ганизациин секретарьнууд…инар үсөөн үнгэргэгдэнэ, … айкомой хүдэлмэрилэгшэд …ти болон колхозуудаар … партийна организациин …риие заримдаа һонирходог… делегадууд шүүмжэлнэ.

…к городой партийна конфе…ээрэ үгэ хэлэһэн хэдэн деле…партиин горком өөрынгөө …улгада партийна эхин ор…нуудта түшэглэдэггүй, тэ…алирхайгаар, тон һулаар …рилдэг гэжэ шүүмжэлһэн …эрээн дээрэһээ боложо, за…тийна эхин организацинууд … хүдэлмэрилнэ. Горкомой …рилэгшэд цехүүдэй пар…рганизацинуудые бүри тоо… байна. Тэдэнэй зүгһөө пар…ин организациин секретарь…илангаяа залуу, дүршэл ба…кретарьнуудта туһаламжа …энэгүй. Горкомой секретарь … Воскресенский предприяти… үсөөн ябадаг, хүдэлмэри…унда элидхэл болон хөөрэл…ые хэдэггүй. Тиимэһээ нүхэр …енскиие олохон хүдэлмэри…хашьегүй байха юм.

…үдэй зонодохи партиин за…айкомуудай инструкторска…ууд колхозуудай болон … партийна эхин организаци… туһалжа, тэдэниие бэхи…… хойноһоо тэмсэхын орон…ын асуудалнуудаар энэ тэ…… заабари үгэһөөрөөл ху…дэлмэреэ хизаарлана. Энээн тушаа Прибайкальска аймагай партийна конференци дээрэ Итанцын МТС-эй зонодо хүдэлмэрилдэг партиин айкомой секретарь нүхэр Бурмакинай хүдэлмэри ехээр шүүмжэлэгдэһэн байха юм. Нүхэр Бурмакин коммунистнуудтай, колхознигуудтай, механизаторнуудтай нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилжэ, тэдэнэй харюусалгые, эдэбхи хэшээлыень дээшэлүүлхэ байһан аад, харин миин захиралта үгөөд, хашхараад ябадаг байгаа. Энэнь партийна эхин организациин секретарьнуудта ямар туһа бололтойб. Эдэ бүгэдые элирүүлээд байхадаа тус конференциин делегадууд нүхэр Бурмакиниие партиин айкомой шэнэ составта һунгабагүй.

Партийна эхин организацинуудые үдэр бүриин тодорхой хүтэлбэреэр хангаха гээшэ партиин айкомуудай болон горкомуудай гол хүдэлмэринь болоно. Партиин айкомуудай хүдэлмэрилэгшэд хадаа партийна эхин организаци бүхэниие ёһотой дайшалхы хүсэн болгохо, коммунист бүхэниие парти, правительствын табиһан зорилгонуудые шиидхэхэ тэмсэгшэд болгохо зорилготой. Тиимын тула партийна хүтэлбэрилэгшэд нэн түрүүн партийна эхин организациин секретарьнуудые һургаха, бодото ажал дээрэнь ябажа тэдэндэ туһалха ёһотой. Айкомой хүдэлмэрилэгшэд партийна эхин организацида ерэхэдээ миил юрэнхы захиралта үгэхэ бэшэ, харин тодорхой, ажал хүдэлмэритэй нягта холбоотой заабари үгэхэ, партиин табиһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэнь туһалха зэргэтэй.

Партийна эхин организациин секратерьнуудта туһалха хэрэгтэ сат үргэлжэ, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэһэн семинарнууд ехэ удхашанартай. Энээн тушаа партиин Улан-Удын городской райком ехэ дүй дүршэлтэй болоһон байна. Энэ жэлдэ партийна эхин организациин секретарьнуудтай 10 семинар үнгэргэгдөө. Семинар бүхэндэ парти доторой асуудалаар нэгэ хоёр элидхэл хэгдээд, удаань партийна эхин организациин секретарьнууд дүй дүршэлөө халан абалсадаг байха юм.

Тиигэбэшье, зарим аймагуудта иимэ семинарнууд үсөөнөөр, бэлэдхэл муутайгаар үнгэрдэг. Тиимэһээ олон секретарьнууд эдэбхитэйгээр хабаадахаһаа байтагай, семинарта ерэдэгшьегүй байна. Иимэ байдалые саашадаа тэсэжэ болохогүй. Партиин айкомууд болон горкомууд парторганизациин секретарьнуудтай семинар үнгэргэхэдөө, тэрээндэ һайнаар бэлэдхэхэ зэргэтэй. Мүн партийна эхин организациин секретарьнуудые түрүү ажахынуудтай танилсуулха, түрүү арга методүүдые шудалха хэрэгтэнь туһалха ёһотой.

С. М. Кировэй дурасхаалда

…НГРАД, ноябриин 29. … Коммунистическэ партиин, … гүрэнэй элитэ ехэ ажал…ша С. М. Кировые арадай … жэгшүүритэ муухайгаар … алаһанһаа хойшо декаб…э 21 жэл гүйсэбэ.

…унизмын түлөө гайхамшагта …ын ажабайдал ба революци…ал-ябуулга тухай Ленингра…он областиин предприяти… эмхи зургаануудта, колхо…МТС-үүд болон совхозуудта …өнүүд үнгэргэгдэнэ. Киров…дой цехүүдтэ болон хамтын байрануудта, «Красное знамя» фабрикада, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Невскэ машина бүтээлгын заводто, областиин Гатчинска, Кингисеппскэ болон бусад районуудай колхозуудта мүнөө хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ.

С. М. Кировэй музейдэ хэдэн зуун ажалшад орожо хараа.

С. М. Кировтэ зорюулагдаһан выставкэнүүд Ленинградай болон областиин библиотекэнүүдтэ, клубуудта нээгдээ. Кировэй ажал-ябуулгатай холбоотой газарнуудаар городой экскурсионно бюро хэдэн олон автобусно экскурснуудые эмхидхээ.

…Югославиин Арадай Федеративна Республикын …улагдаһаар 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан выставкэ

…лавиин Арадай Федеративна …ыкын байгуулагдаһаар 10 …до зорюулагдаһан выстав…эй гүрэнэй В. И. Ленинэй …э библиотекэ соо нояб…да нээгдэбэ.

…лавидахи арадай-сүлөөрэл…элөөнэй документнүүд болон …нууд, «Югославиин коммуни…кэ партиин түүхын архи…ууд, түүхын, экономикын, …ин археологиин асуудалнуу…шэгдэһэн научна хүдэлмэри… журналнууд выставкэдэ та… байна. Эдэ хүдэлмэринүүд …урналнууд Белградта, Загребта, Любляндa, Скопледо хэблэн гаргагдадаг юм. Сербскэ Наукануудай академиин хэлэ шэнжэлхэ институдай хүдэлмэринүүд, искусствын—театрын, архитектурын, хүгжэмэй, уранзурагай асуудалнуудаар бэшэгдэһэн хүдэлмэринүүд мүн лэ табигданхай. «Борба», «Политика», «Виесник» гэжэ ба бусад газетэнүүдэй һүүлшын номернууд тусгаар витринэдэ табигдаһан байна.

Эндэ табигдаһан уранзохёолой литературын дунда югославска литературын классик Петр Негош гэгшын зохёолнууд гол һуури эзэлнэ.

(ТАСС).

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой Мадрас ошоод байһан тухай

МАДРАС, ноябриин 28. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев болон тэдээнтэй хамта ябалсагшад энэ үглөөгүүр Утакамундһаа гараад, нэгэ миллион табан зуу мянган хүн зонтой, ороной зүүн эрьеын тон шухала порт, Урда Индиин промышленна ба культурна тон томо центр болохо Мадраста үдэ багта бууба.

Мадрасска аэродром дээрэ тэдэниие Мадрас штадай губернатор Пракаса, главна министр К. Надар болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд уттаба. Хүндэлэлэй харуул табигдаһан, СССР-эй ба Индиин гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байна.

Аэродромһоо советскэ айлшад тэдэндэ гэжэ түхеэрэгдэһэн правительственна байрада ошобо. Айлшадай ерэхэ сагай һэлгэгдэһэн байбашье һаань, тэдэниие аэродром дээрэ Мадрасай хүн зон, городой олониитын элдэб организацинуудай түлөөлэгшэд олоороо угтаба. Аэродром дээрэ ба байрадаа ерэһэн хойнонь тэдэнэртэ заншалта ёһоор баглаа сэсэгүүд барюулагдаа.

МАДРАС, ноябриин 28. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** Ноябриин 28-най удын хойто тээ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Мадрасай губернатор С. Пракасада үдэшэгдэн, городой центрээр гаража, Пирамбор гэжэ район ошобо. Индиин промышленна эгээ шэнэ предприятинуудай нэгэн—хоёр һара хүрэхэгүй сагай урда тээ гэхэ гү, али энэ оной октябриин 2-то ашаглалгада оруулагдаһан вагон бүтээлгын гүрэнэй завод энэ районд оршоно. Гандиин түрэһэн ойе жэл бүри тэмдэглэдэг энэ үдэр, Премьер-Министр Неругэй хаража байхада завод түрүүшынгээ вагониие үйлэдбэриһөө гаргаһан байна.

Советскэ айлшадай город соогуур гараха замдань индийскэ болон советскэ тугуудые, сэсэгүүдые гартаа барижа үйлсэнүүдтэ гараһан хүн зон тэдэнэрые халуунаар амаршалжа, советскэ айлшадтай уулзаһандаа ехээр баярлажа байһанаа, советско-индийскэ хани барисаанай бата бэхи байхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ. Арадай инструментнүүдэй оркестрнүүд хүгжэм наадаһан, багуудые ба һаргама һайхан хубсаһа үмдэһэн залуушуул танцаваһан байна. «Советскэ хүтэлбэрилэгшэдтэ үнэн сэдьхэлэй амар мэндэ!», «Советско-индийскэ хани барисаан мандаха болтогой!» гэһэн юрөөлнүүд үйлсэнүүдые хүндэлэн татагдаһан бүдүүд дээрэ бэшээтэй байба.

Пирамбордахи заводой барилга 1952 ондо эхилһэн байгаа. Энэ завод цельнометаллическа пассажирска 350 вагон жэл соо үйлэдбэрилхэ гэжэ хараалагданхай. Мүнөө үедэ энэ завод ашаглалгада үшөөл оруулагдажа байна. Заводые индийскэ инженернүүд баряа. Гол түлэб Баруун Германи ба Швейцариһаа асарагдаһан түхеэрэлгэ эндэ хэрэглэгдэнхэй.

Заводые эрхилэгшэ Садагопам ба заводой барилгые хүтэлбэрилһэн инженер-барилгаша Муртхи гэгшэд айлшадта тайлбари хэһэн байна. Заводые харалга час шахуу сагай туршада үргэлжэлөө. Заводой гол цехүүд, вагон хабсаралгын конвейернэ линии, заводой дэргэдэ байгуулагдаһан мэргэжэлтэдэй техническэ эрдэмые дээшэлүүлхэ һургуули, хүдэлмэришэдэй городок айлшадта харуулагдаа. Заводой территориие хараһанай һүүлээр нүхэд Хрущев, Булганин заводой хүтэлбэрилэгшэдтэй һанамжануудаа хэлсэһэн байна. Хөөрэлдөөнэй үедэ, тусхайлбал, промышленна байшангуудые барилгада бетон хэрэглэлгын проблемэнүүд болон мүнөөнэй барилгын техникын бусад асуудалнууд хэлсэгдээ.

Удаань айлшад городой ондоо районд ошобо. Тэндэ, муниципальна стадион дээрэ Мадрасай үхибүүд сугларанхай байба. Хүнүүдэй багтажа ядатараа суглараһан трибунануудай урдуур стадионой харгыгаар Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой нээмэл машинаар ябажа, ехэ дүхэриг хэхэдэнь тэдэниие 50 мянга шахуу баяр баясхаланта үхибүүд халуунаар амаршалаа. Стадионой үнгэ бүриин фонарьнууд болон прожекторнүүдээр гэрэлтүүлэгдэһэн талмай дээрэ Мадрасай үхибүүд гимнастическа ба спортивна упражнениинүүдые, Урда Индиин арадай танцануудые айлшадта харуулһан, арадай дуунуудые дуулаһан байна. Советскэ айлшад стадионой гэрэлтүүлэгдэһэн трибуна дээрэ байба. СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов нүхэд Булганинай, Хрущевой болон тэдэнэртэй ябалсаһан бусад хүнүүдэй үмэнэһөө Мадрасай үхибүүдтэ баясхалан хүргэбэ. Тэрэ хадаа эб найрамдалай түлөө, арадуудай бэеэ даанхай байдалай ба зол жаргалай түлөө тэмсэл дундуур улам бэхижэжэ байгаа, Индиин ба Советскэ Союзай залуушуулай хоорондын хани барисаанай, харилсан ажаллалгын хүндэлэлдэ юрөөл табиба. Табигдаһан юрөөлые суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаһан, һайшаажа байһанаа мэдүүлэн хашхаралдажа ба оваци хэжэ дэмжэһэн байна.

Советскэ айлшадай муниципальна стадионһоо гараад, город соогуур Бенгальска заливай эрье тээшэ, ниитэгородской митингдэ нээмэл машинаар ошожо ябахадань Мадрасай туйлай олон хүн зон үйлсэнүүдтэ гараба. Нээмэл машина дээрэ ябаһан айлшадые хүн зон таһалгаряагүй, халуунаар амаршалжа байба.

Мадрасай гражданинуудай эмхидхэһэн ниитэгородской митингые — «гражданска угталгые» штадай главна министр К. Недр нээгээ. Митинг дээрэ штадай губернатор С. Пракаса байлсаа. Мадрасай мэр М. А. Чидамбарам Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто зорюулагдаһан амаршалгын бэшэгые уншаба. Тэрэ хадаа, тусхайлбал, уласхоорондын холбоо барисаае ба бусад оронуудтай, тэрэ тоодо Индитэй харилсан ажаллалгые хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз туйлай ехэ габьяатай гэжэ тэмдэглэбэ. Энэ талаар танай оролдолго хадаа ябажа байгаа зуун жэлэй түүхэдэ элитэ ехэ үүргэ гүйсэдхөө гэжэ Мадрасай мэр хэлэбэ.

«Манай хүтэлбэрилэгшэд хадаа, — тэжэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ, — урдань бидэндэ тохёолдоһон тиимэ зоболондо дайрагдахагүйнь тулада мүнөө дарлалтада байгаа оронуудай дэбжэлтэ туйлаха хэрэгые өөһэдынгөө үүргэ гэжэ тоолоно. Манай хүтэлбэрилэгшэд хадаа дайниие зайсуулжа, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын тулада бүхы шадалаараа оролдоно. Та Дээдэ тушаалтад Индиин эрхилжэ байгаа энэ арюун хэрэгые хододоо дэмжэдэг байгаат, Азиин һаналаа нэгэдэлгые ба һүр жабхалангые дэмжэхын тулада анхарал оролдолго гаргадаг байгаат».

«Үндэһэ яһанай, шажан мүргэлэй ба социальна илгааһаа дулдыдангүй хүн түрэлтэнэй ажана амгаланаар, арюун хүсэлтэйгөөр ажабайха ябадалые өөһэдынгөө эгээ дээдэ зорилго гэжэ тоолодог байһандатнай бидэнэр этигэнэбди»,—гэжэ Мадрасай мэр саашань хэлэбэ.

Штадай ба Мадрас городой гражданинуудай зүгһөө главна министр ба мэр Н. А. Булганинда, Н. С. Хрущевто дурасхаалай бэлэгүүдые — арадай мастернуудай уралан хэһэн зүйлнүүдые барюулба.

Митинг дээрэ Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев үгэнүүдые хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай Албаниин парламентска делегаци уулзаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй уряалаар Арадай Суглаанай Түрүүлэгшэ Гого Нуши түрүүтэйгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Албаниин Арадай Республикын Арадай Суглаанай делегациие ноябриин 29-дэ урижа Кремль соо уулзаһан байна. Албаниһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол М. Прифти делегацитай хамта ябалсаа.

Айлшадые хани ёһоор амаршалха зуураа, эндэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседаниин зал соо Албаниин Арадай Суглаанай депутадуудтай уулзажа байһандаа баясанаб гэжэ К. Е. Ворошилов хэлээ.

Фашистска булимтарагшадһаа Албаниин сүлөөлэгдэһөөр 11 жэлэй ойе албанска арад ноябриин 29-дэ тэмдэглээ. Национальна һайндэртэйнь дашарамдуулан, Арадай Албаниин түлөөлэгшэдые К. Е. Ворошилов үнэн зүрхэнһөө амаршалаа.

—Энэ хадаа гансахан танай бэшэ, харин маанадай бултанаймнай һайндэр болоно. Энэ хадаа социализмын замда орожо, шэнэ байдал зохёожо байһан, политическэ, экономическа ба культурна хүгжэлтэдөө ехэ амжалта туйлаһан арадай һайндэр болоно гэжэ К. Е. Ворошилов хэлээ.

Албаниин парламентска делегациин гэшүүдтэй К. Е. Ворошилов час тухай саг соо хани ёһоор хөөрэлдөө.

СССР-тэ ерэжэ, советскэ арадай ажабайдалтай һайнаар танилсаха аргатай болоһондоо делегациин бүхы гэшүүд ехэ золтой байна гэжэ делегациие хүтэлбэрилэгшэ Гого Нуши мэдүүлээ.

—Бидэнэр олон городуудта хүрөөбди. Партийна болон гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, арадтай уулзажа, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэдэг байгаабди. Ябаһан лэ газартамнай советскэ хүнүүд бидэниие һайнаар угтадаг байгаа. Бидэнэр олон юумые хараһан, үзэһэн байнабди. Эдэ бүгэдын түлөө СССР-эй Верховно Соведтэ баясхалан хүргэнэбди. Эдэ үдэрнүүдые бидэнэр Советскэ Союзда ехэ һонирхолтойгоор үнгэргөөбди гэжэ тэрэ хэлээ.

Хилын саада тээхи оронуудтай советскэ гүрэнэй хани барисаагаа хүгжөөжэ ба бэхижүүлжэ байһан тухай хэлэхэ зуураа, советскэ арад болбол арадай демократиин оронуудһаа өөһэдынгөө нэгэн һаналтад—хүндэтэ ханинар ба ахадүүнэрһээ гадна, бусад ороной шье түлөөлэгшэдые баяртайгаар угтадаг байна гэжэ К. Е. Ворошилов онсо тэмдэглээ. Бусад оронуудһаа үнэн сэхэ сэдьхэлтэйгээр манайда ерэһэн түлөөлэгшэдые бидэнэр баяртайгаар угтаха байнабди. Манай хамтын зорилго юуб гэхэдэ, уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһалхаһаа гадна, арадуудай хоорондын бата бэхи ба саг үргэлжын эб найрамдалда үндэһэ һуури табилгада туһалха һайн һайхан хэрэгые бэелүүлхэ ёһотойбди гэжэ К. Е. Ворошилов хэлээ.

Сталинградта, Бакуда, Тбилисидэ, Сочидо делегациин ошоод ерэһэн тухай, мүн Москвада байһан тухай хөөрэхэ зуураа, советскэ ороной мүнөөнэй байдалтай танилсахаһаа гадна, тэрэнэй түүхые мэдэжэ абаһан ба советскэ хүнүүдтэй һайнаар танилсаһан байнабди гэжэ Гого Нуши тэмдэглээ.

Бүхы ажабайдалдаа амжалта туйлахыень ба золтой жаргалтайгаар ажабайхыень Албаниин ажалшадта хүсэхэ зуураа, албанска арадые—гүнзэгы һайхан сэдьхэлтэй, эрэлхэг зоригтой ба баатарлиг арадые советскэ хүнүүд тон ехээр хүндэлдэг байна гэжэ үгынгөө түгэсхэлдэ К. Е. Ворошилов онсо тэмдэглээ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгһөө, өөрынгөө зүгһөө Албанска ажалай партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Энвер Ходжадо, Албаниин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Мехмед Шеху ба Арадай суглаанай президиумэй түрүүлэгшэ Хаджи Леши гэгшэдтэ амаршалга хүргэхыень, мүн албанска бүхы арадта Советскэ Союзай арадуудай үнэн зүрхэнэй амаршалгые болон һайниие хүсэжэ байһые дамжуулхыень К. Е. Ворошилов гуйһан байна.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо В. С. Семенов, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин орлогшо А. Ф. Горкин, СССР-эй МИД-эй европейскэ 5-дахи таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ В. Ф. Николаев уулзалга дээрэ байлсаа. (ТАСС).

Архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд

Советскэ архитекторнүүдэй Бүхэсоюзна Хоёрдохи съезд ноябриин 29-дэ Союзуудай Байшангай колонно зал соо хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ.

Барилгые эмхидхэхэ ба индустриализацилха, мүн тэрэнэй шанар һайжаруулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо **В. И. Светличный** үглөөнэй заседани дээрэ элидхэл хээ. Улам ехэ хэмжээтэй боложо байһан барилгын хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада ажалай индустриальна арга метод үргэнөөр хэрэглэхэ, типовой проектнүүдые, хабсаргагдадаг конструкцинуудые болон заводто бүтээгдэһэн детальнуудые олоор хэрэглэхэ шухала.

Барилгые индустриализацилгада һаад ушаруулдаг хэдэ хэдэн дутуунуудай бии байһые тэрэ тэмдэглээ.

Барилгые саашадань индустриализацилха талаар советскэ архитекторнүүдэй Союзай үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай нүхэр Светличный элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ хэлэһэн байна.

Хитадай архитекторнүүдэй делегациие толгойлогшо Хитадай Арадай Республикын барилгын министерствын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр **Цзяо Сань-минда** түрүүлэгшэ үгэ үгөө. Съездын делегадууд болон айлшад тэрэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Хитадай архитекторнүүд болон барилгашадай зүгһөө съездые тэрэ халуунаар амаршалаа.

Промышленна барилгада типовой проект зохёохо тухай «Промстройпроект» гэжэ институдай главна архитектор **В. А. Мыслин** съезд дээрэ элидхэл хээ. Типовой проект зохёолгын экономическа талаараа ашагтай туһатай байһые харуулһан хэдэн олон баримтанууд тухай тэрэ хэлэһэн байна. Промышленна барилгануудай тус тустань зохёогдоһон проектнүүдэй орондо типовой проектнүүдые хэрэглэбэл, мүнгэ зөөри болон материалнуудые гаргашалгые горьтойгоор хороохо арга олгохо.

Промышленна барилгада типовой проектнүүд тон үсөөнөөр хэрэглэгдэнэ. Энэ хэрэг химическэ промышленностьда, үнгэтэ металлургида, хүнгэн ба текстильнэ промышленностьда илангаяа хангалтагүй байха юм. Юуб гэхэдэ, эдэндэ промышленна бүхы барилгань тус тустань зохёогдоһон проектээр баригдадаг юм. Энэнь мүнгэ зөөри болон материалнуудые үлүү ехээр гаргашалха ябадалда хүргэнэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Хүдөөгэй барилгын ба архитектурын гол асуудалнууд тухай хүдөөгэй гэр байра ба бусад барилгануудай хэрэгые эрхилдэг научно-шэнжэлгын институдай директор **М. С. Осмоловский** элидхэл хээ.

Дели. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущев Индиин Республикын парламентын заседани дээрэ 1955 оной ноябриин 21-дэ байлсаа. Н. А. Булганин ба Н. С. Хрущевой зал соо орожо ерэхэдэнь тэндэ байгшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Нүхэд Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев Штадуудай соведэй түрүүлэгшэ Индиин вице-президент С. Радхакришнан ба Арадай палатын түрүүлэгшэ Г. В. Маваланкар гэгшэдтэй хамта трибунада һууба. Парламентын гэшүүдэй зүгһөө С. Радхакришнан тобшо үгэ хэлэжэ, советскэ айлшадые амаршалаа. Н. А. Булганинда болон Н. С. Хрущевто үгэ үгтэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Булганин үгэ хэлэжэ байна. ТАСС-эй фотохронико.

Бүхы хонишод, хониной фермэнүүдые даагшад, мэргэжэлтэд, научна хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС, МЖС ба совхозуудай директорнүүдтэ, колхозой болон совхозой хони үсхэбэрилгын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй зарлаһан хони үсхэбэрилгөөр Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшадай

Х А Н Д А Л Г А

Хүндэтэ нүхэд!

Түрэл Коммунистическэ партиингаа XX съездые бүхы советскэ арадай тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтажа байһан эдэ гайхамшагта үдэрнүүдтэ бидэнэр, хони үсхэбэрилгөөр Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад Москвада, Кремлёвско Ехэ Ордон соо суглараад, хүдэлмэриингөө түрүүшын дүнгүүдые гаргабабди, дүй дүршэлөө андалдабабди, нооһо, мяха болон хониһоо бусад продуктнуудые саашадань ехээр абадаг болохо хэмжээ-ябуулгануудые хараалбабди.

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ тушаа Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын зохёоһон программые бодотоор бэелүүлэн, оронойманай хони үсхэбэрилэгшэд элитэ амжалтануудые туйлаа. Байгша ондо нооһо, каракуль арһа бэлэдхэхэ, худалдаха гүрэнэй түсэб болзорһоо урид дүүргэгдэә, урда жэлнүүдэйхитэй сасуулхада хониной мяха ба арһа абалга ехэ болоо.

Малажалай энэ шухалын шухала һалбариие саашадань хүгжөөхэ тушаа парти, правительствын даалгабариие дүүргэхэ талаар энэмнай имагтал түрүүшын алхам гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Нооһо болон хони үсхэбэрилгын бусад продуктнуудые абадаг мүнөөнэй хэмжээн оронойнгоо улам ехэ боложо байһан эрилтые хангаһагүй, колхозууд, МТС-үүд, совхозуудта бии байһан тон ехэ арга боломжо ба резервнүүдтэй таараладанагүй.

Ойрын жэлнүүдэй туршада нооһо абалгые 1,8 дахин ехэдхэхэ гэһэн хойшолуулашагүй зорилго КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум табиһан байна. Бидэнэр, хони үсхэбэрилэгшэд, энэ зорилгые болзорһоонь урид дүүргэжэ шадахабди, дүүргэхэшье ёһотойбди. Энээн тухай хонишодой түрүү бригадануудай, хони үсхэбэрилгын фермэнүүдэй, түрүү колхозууд ба совхозуудай, бүхэли районууд ба областьнуудай дүй дүршэл эли тодоор харуулна.

1955 ондо Ставропольско хизаарай колхозууд хонин бүриһөө дунда зэргээр 5,0 килограмм, тиихэдэ совхозууд—6,1 килограмм (тушааһан шэгнүүрээр) нооһо хайшалһан байна. Хизаарай колхозуудта 1954 ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 207 килограмм нооһон абтаһан һаа, мүнөө жэлдэ 275 килограммда хүрэһэн байха юм.

Энэ хизаарай түрүү колхозууд, совхозууд ба районууд бүри ехэ амжалта туйлаа. Либкнехтовскэ районой колхозууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 575 килограмм нарин нооһо гүрэндэ тушаагаа. Левокумска районой колхозууд хонин бүхэниһөө 7,0 килограмм, Степной районой колхозууд—6,1 килограмм нооһо хайшалаа. Ипатовска районой «Вторая пятилетка» колхоз хонин бүхэниһөө 8,0 килограмм нооһо хайшалһан байна. Нарин нооһотой хонидой ехэнүүд һүрэгүүдтэй «Советское руно», «Большевик» совхозууд хонин бүриһөө энэ жэлдэ 8,0—8,5 килограмм һайн шанартай нарин нооһо хайшалба.

Грозненско областиин колхозууд энэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 6,0 килограмм нарин ба нарибтар нооһо хайшалаа; совхозууд — хонин бүриһөө 7,2 килограмм нарин нооһо хайшалжа, эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө гүрэндөө 250 килограмм нооһо тушаагаа.

Тэрэшэлэн Сибириин түрүү колхозууд ба совхозууд нилээд ехэ амжалта туйлаба. Алтайска хизаарай Рубцовско госплемрассаднигай зонын 60 мянгаһаа дээшэ нарин нооһотой хонитой колхозууд энэ жэлдэ хонин бүриһөө 8,0 килограмм нооһо, тиихэдэ «Страна Советов» гэжэ колхоз хонин бүриһөө—9,2 килограмм (тушааһан шэгнүүрээр) нооһо хайшалаа.

Астраханска, Ростовско болон бусад областьнуудай олохон колхозууд ба совхозууд нооһо хайшалха түсэбөө нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэә.

Колхозууд болон совхозуудай суута хонишод нарин нооһо хайшалалгаар элитэ ехэ үрэ дүн туйлаһан байна. Нүхэд М. П. Игнатенко (Ставропольско хизаарай Арзгирска районой «Январиин 9-нэй» нэрэмжэтэ колхоз), Н. И. Губатенко (Ставропольско хизаарай Левокумска районой «Красный Буденновец» колхоз), В. Е. Золотарев (Ставропольско хизаарай «Советское руно» совхоз), В. В. Свистак (Грозненско областиин Каясулинска районой «Социалистический путь» колхоз), Л. Г. Борисенко (Ростовско областиин Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз), М. М. Лисицкий (Астраханска областиин «Сарпа» совхоз), К. А. Акмурзаев (Грозненско областиин «Червленные буруны» совхоз), М. М. Михайличенко (Алтайска хизаарай «Страна Советов» колхоз), И. И. Фатеев (Алтайска хизаарай «Рубцовский» совхоз) болон бусад хонин бүриһөө 8,5—9,5 килограмм нооһо хайшалаа.

Нарин нооһотой хони үсхэбэрилгые амжалтатайгаар хүгжөөлгэ хадаа колхозуудай ниитын ажахые саг үргэлжэ дэбжээхэ, колхознигуудай материальна ажана байдалые һайжаруулха ябадал хангана. Жэшээлхэдэ, Ставропольско хизаарай Курсавска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз байгша ондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 600 килограмм нарин нооһо абаһан ба хони үсхэбэрилгэһөө 7,6 миллион түхэригэй олзо доход оруулһан байна. Тэрээнһээ гадна, энэ колхоз мүнөө жэлдэ тушааһан нооһонойнгоо түлөө гүрэндэ 12,0 мянган пүүд мяха, 78 мянган пүүд орооһото-фуражна культурануудые уялгата ёһоор тушааһан ба гүрэндэ түсэбһөө гадуур худалдаһан нооһонойнгоо түлөө колхоз ашаанай хэдэн арбаад автомашина худалдан абаһан байна.

Бусадшье олон колхозууд хони үсхэбэрилгэһөө олзо доход ехээр абана.

Түбхын түрүүн элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэдэ, бэлшээри зүбөөр хэрэглэхэдэ ба һайжаруулхада, племенной хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэхэдэ, хони үсхэбэрилгэдэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри үргэнөөр механизацилхада хони үсхэбэрилгэһөө продукци ехээр абталаг тэжэ түрүү колхозууд болон совхозуудай дүй дүршэл харуулна. Хонидые үбэл, эртэ хабар хурьгалуулга, ногоон конвейер хэрэглэлгэ, үбэлдөө хонидто силос, илангаяа кукурузын силос эдюулгэ, хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлгэ гэхэ мэтын хони үсхэбэрилгэ ба харуүһалгын шэнэ, түрүү арга методүүдые эрхим хонишод амжалтатайгаар нэбтэрүүлнэ.

Хони үсхэбэрилгые амжалтатайгаар хүгжөөжэ байһан түрүү ажахынуудай хажуугаар энэ шухалын шухала һалбариие задагай зайдан байдалда байлгадаг үшөөл олон колхозууд, совхозуудай бии байһан ябадалтай эбсэжэ болохогүй. Иимэ ажахынууд нарин нооһотой хонидһоо ба тэдэнһээ абтаһан холимог үүлтэрэй хонидһоо дунда зэргээр оройдоо 2,5—3 килограмм нооһо хайшална, эхэ хонидые олоор һубайруулна, эхэ хонид ба хурьгадые гарзалуулна, хонин һүрэгөө тэжээлээр, байраар хангаһагүй, кадрнууд тухай анхаралаа хандуулнагүй.

Нооһо ехээр абадаг томо районууд болохо Казахска ССР, Киргизскэ ССР, РСФСР-эй Новосибирскэ, Чкаловска болон бусад хэдэн областьнуудта хонидһоо тон бага нооһон хайшалагдадаг зандаа. Эгээн олзо доход ба ашаг ехэтэй нарин нооһотой хони үсхэбэрилгые хүгжөөлгэдэ эндэ анхаралаа багаар хандуулна.

Колхоз, совхоз бүхэндэ бии байһан тон ехэ резервнүүдые ехээр ба гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ, наукын болон түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ бүхы хэмжээгээр нэбтэрүүлхэ, тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ хони үсхэбэрилгые малажалай олзо доход ба ашаг ехэтэй һалбари түргэнөөр болгохо шухала. Зорилго юуб гэхэдэ, нооһо, илангаяа нарин, нарибтар нооһо, хониной мяха, каракуль арһа ба хони үсхэбэрилгын бусад продуктнуудые ехээр абадаг болохо, тиигэжэ эдэ продуктнуудые абалгын хэмжээе КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүд соо заагдаһан хэмжээндэ болзорһоо урид ойрын 2—3 жэл соо хүргэхэ хэрэгтэй.

Нүхэдүүд!

Манай орондо хони үсхэбэрилгые саашадань дэбжээхын, нооһо, хониной мяха, каракуль арһа болон бусад продуктнуудые ехээр абадаг болохын тулада социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень хонишодые, фермэнүүдые даагшадые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон научна хүдэлмэрилэгшэдые, механизаторнуудые, колхозуудай түрүүлэгшэнэрые, МТС-үүд, МЖС-үүд болон совхозуудай директорнүүдые, колхозно ба совхозно хони үсхэбэрилгын бүхы хүдэлмэрилэгшэдые бидэнэр, хони үсхэбэрилгөөр Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад уринабди.

Манай орон дотор хонин һүрэгэй үүлтэрые һайжаруулгаар горьтой хүдэлмэри ябуулагдаһан байна, ашаг ехэтэй өөһэдын үүлтэрнүүд — асканийска, кавказска, алтайска, грозненско, ставропольско, куйбышевска гэхэ мэтын үүлтэр бии болгогдоһон байна. Зорилго юуб гэхэдэ, эдэ үүлтэрнүүдые үргэнөөр хэрэглэжэ, саашадаа хонидой үүлтэрые һайжаруулха, энээнэй үндэһөөр эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ хони үсхэбэрилгын бүхы продуктнуудые абалга нилээдгүй ехээр дээшэлүүлхэ шухала. Искусственнаар үрэжүүлхэ арга үргэнөөр хэрэглэхэ, эхэ хонидые үдэстэй болгохо, үбэл, эртэ хабар хонидые хурьгалуулдаг болгохо, хурьгадые түлжүүлхэ түрүү арга методые нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. 1956 ондо бидэнэр хонидой нооһо хайшалалгые хүсэдөөр механизацилха, уһаар хангалгые механизацилга, фермэнүүдые электрификацилга нилээдгүй үргэдхэхэ ёһотойбди. Хонишодой бригадануудай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, сэбэр волокногой абтаһанай зэргээр тэдэнэй ажалые түлэхэ арга нэбтэрүүлхэ, хони үсхэбэрилгэдэ ажаллаһанайнь түлөө колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэришэдые урмашуулха зорилгоор ажалай нэмэлтэ түлбэри үгэхэ гэхэ мэтын аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Нүхэд колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, механизаторнууд, агрономууд! Хони үсхэбэрилгөөр продуктнуудые абалга ехэдхэхын түлөө бидэнэрэй бүгэдын тэмсэлэй амжалта таанадай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдһээ ехэнхидээ дулдыдаха байна. Хони үсхэбэрилгөөр тэжээл улам ехээр бэлэдхэдэг болохын тулада бодото хэмжээ-ябуулгануудые зохёожо, бэелүүлхыетнай бидэнэр уринабди. Түбхын түрүүндэ кукуруза тарилгые үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлһэнэй ашаар һайн үбһөөр, силосээр, фуражна тэжээлээр 1956 ондо ажахы бүхэнэй эрилтые хүсэд хангахын тулада бүхы юумэ хэхэ хэрэгтэй.

Сабшалангай болон бэлшээриин газарые зүбөөр хэрэглэхэ, тэдэнэй бургааһа, боролжые, болдогые сэбэрлэжэ, мүн ногоо, намарай хара таряа тарижа, тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Тала газартай районуудта бэлшээриин ба сабшалангай газарта лиманна уһалалга үргэнөөр хэрэглэхэ шухала.

Нүхэд, барилгын бригадануудай гэшүүд—колхознигууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүд болон совхозуудай директорнүүд! Нютагай барилгын материалнуудые барилгада (шабар, шулуу, ожорһо гэхэ мэтэ) үргэнөөр хэрэглэн, ойрын хоёр жэлэй турша соо ниитынгээ бүхы хонидые һайн байрануудаар хангахыетнай бидэнэр уринабди.

Институтуудай, туршалгын станцинуудай, вузуудай научна хүдэлмэрилэгшэд! Үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ зорилгоор хонидые нооһо ба мяха ехэтэй болгохо эгээл һайн аргануудые зохёохыетнай, экономическа болон сагай уларилай эрхэ байдалые хараадаа абалсан, ороной элдэб зонуудта хонидой үүлтэрые тон зүбөөр тааруулан үсхэбэрилхыетнай, хонидой үбшэнтэй тэмсэлгээр, тэрэниие һэргылэлгээр тон үрэ ехэтэй методүүдые зохёохыетнай, сабшалангай болон бэлшээриин газарые ашаг ехэтэй болгохо арга зохёохыетнай бидэнэр таанадһаа хүлеэнэбди.

Нүхэд хонишод! Хонидые эдеэлүүлхэ ба харууһалха түрүү арга шудалагты, энэ хэрэгтээ залуушуулые һургагты.

Нүхэд комсомолецууд, залуу колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд! Хони үсхэбэрилгые шудалагты, малажалай энэ шухала һалбариие хүгжөөхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадагты.

Хонишон хадаа хони үсхэбэрилгын эгээл гол шухала хүн болонхой. Хонидой тоо толгой олошоруулга, тэдэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлгэ хонишодой дүй дүршэлһөө, эрдэм мэргэжэлһээ болохо байна. Колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хонишодой бригадануудта культурна ажаһуудалай байра байдал байгуулхын, медицинскэ талаар, илангаяа холын бэлшээридэ нүүжэ ябадаг хонишодые халуунаар хүреэлхын түлөө оролдохо ёһотой. Хонишодой мэргэжэл шадабариие саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, түрүүшүүлые урмашуулха, нооһо, каракуль арһа, мяха болон хонин ажалай бусад продуктнуудые бэлэдхэлгээр гүрэнэй даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада хони үсхэбэрилгын хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

Мүнөө үедэ СССР-эй олонхи районуудта колхозууд болон совхозуудай хонид үбэлэй байрада оруулагдаад байна. Энэ хадаа малажалдахи эгээл харюусалгатай үе мүн болоно. Хонидой тоо толгой олошоруулгаар, 1956 ондо нооһо, мяха ба хони үсхэбэрилгын бусад продуктнуудые абалгаар манай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд хонидой үбэлжэлгые ямар зэргээр үнгэргэнэбибди, тэрээнһээмнай бүримүһэн дулдыдаха болоно.

Тэжээлые зүбөөр, гамтайгаар гаргашалха, үбэлэй бэлшээриие шадамараар хэрэглэхэ, түлгэнүүд болон томо хонидые бултыень бүрин бүтэнөөр харууһалха гээшэ манай хойшолуулашагүй зорилго мүн.

Хони үсхэбэрилгые саашадань хүгжөөлгөөр Парти, Правительство хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй урда шухалын шухала зорилго табиһан байна. Колхоз, совхоз бүхэндэ, район бүхэндэ, область бүхэндэ бии байһан арга боломжонуудые зүбөөр, шадамараар хэрэглээ һаа, эдэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна. Хони үсхэбэрилгэ хүгжөөхэдэ таарамжатай зохид сагай уларилтай ба экономическа эрхэ байдалтай зарим зононуудай арга боломжые һайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулха ёһотой.

Хойто Кавказда, Украинада, Поволжьедо, нарин, нарибтар нооһо ехээр абадаг болохотой хамта, мүн Сибирьтэ, Забайкальеда, Казахстанда, Дунда Азиин республикануудта, Закавказьеда болон бусад олон районуудта нарин нооһотой хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ хизааргүй ехэ арга боломжонууд бии байна. Тиихэдэ мяха, нооһо, арһа үгэдэг хони үсхэбэрилгэ хүгжөөхэ арга боломжотой районуудта иимэ хонидые үсхэбэрилхэ, тиигэжэ шэрүүн, нарибтар нооһо, тэрэшэлэн хониной мяха, үнэтэ арһа абалга ехэдхэхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахые саашадань дэбжээхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумээр табигдаһан зорилгонуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үшөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыетнай бүхы колхознигуудые, совхозуудай, машинно-тракторна станцинуудай, машинно-малажалай станцинуудай хүдэлмэришэдые болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые бидэнэр, хони үсхэбэрилгөөр Бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадагшад, уринабди.

Нооһо, мяха, һайн шанартай каракуль арһа гүрэндөө элбэг ехээр үгэе!

Хониноо ашаг шэмэ ехээр абахын тулада өөһэдынгөө үнэн сэхэ, шэн габьяата ажалаар социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые саашадань бэхижүүлхэ, манай арадай ажаһуудалые дээшэлүүлхэ гэһэн ниитын хэрэгтэ ёһотой туһа нэмэри хэе.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездые ажалай амжалтануудаар угтая.

1955 оной ноябриин 18-да хони үсхэбэрилгөөр Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ баталан абтаба.

Республикын түрүү хонишод: (зүүн гарһаа) Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон **С. С. Андреев** 1955 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 2 килограмм 450 грамм нооһо хайшалаа; Хэжэнгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон **С. Г. Доржиев** 150 эхэ хониноо 158 хурьга абажа түлжүүлээ; Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон **С. Б. Бадмаева** 100 эхэ хониноо 98 хурьга абажа, хонин бүриһөө 2.600 грамм нооһо хайшалаа; Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон **Т. Д. Тушинов** даажа байһан 556 хонидойнгоо тус бүриһөөнь 2.500 грамм нооһо хайшалаа; Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон **Д. Р. Цыдыпов** 600 хониноо 583 хурьга абаа, хонин бүриһөө 2 килограмм нооһо хайшалаа.

Советскэ Антарктическа экспедиц
«Обь» гэжэ флагманска корабль д
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Обь» гэжэ кораб
капитан И. А. Ман (зүүн таладань)
рэниие орлогшо А. Ф. Пинежан
байна.

ТАСС-эй фотохроник

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ой

Свердловскдэ түрүүшы Соведые байгуулагдаһан хойшо 50 жэл гүйсэб

СВЕРДЛОВСК. Свердлов ажалшад ородой түрүүшын волюциин 50 жэлэй ойе дэглэнэ. 1905 оной ноябрьда Е теринбургда (мүнөө Свердло хүдэлмэришэдэй депутадуудай рүүшын Совет бии болгогдоо Тус Совет городто болоһон з товконуудые хүтэлбэрилэн, Ко нистическэ партиин заабаряар ү олон ажалшадые хаанта эс эсэргүү зэбсэгтэ восстанида б хэһэн ба демократическа респ кын, социализмын түлөө тэм байна.

Екатеринбургын хүдэлмэри депутадуудай Совет өөрынгө литическэ ажал-ябуулгые дэлгэрүүлжэ үрдэсэгүй. Гансал ехэ Октябрьска революци тэрэ һэргээн бодхоогоо юм...

Мүнөө Свердловско горсов хүдэлмэридэ 650 депутадууд х дана. Тэрэ тоодо эндэхи булад луулагша Третьяков, Уралма дой хүдэлмэришэн Зенков, Богданов, врач Шаклеин, Зонова болон бусад ороно.

Ажалшадай депутадуудай го ской Совет хүдэлмэреэ ябуул үргэн олон эдэбхитэдтэ тушэ Тэрэнэй саг үргэлжын комисс дай хүдэлмэридэ 15 мянгаад хабаадана.

Лекци болон элидхэл

Политическэ ба научна э дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общес республиканска отделени ородо рүүшын революциин 50 жэлэй зорюулан, лекцинүүдые бэлэд

«1905—1907 онуудай револю империализмын үедэхи түрү революци мүн», «1905—1907 дай революци ба тэрэнэй хоорондын удхашанар», «Дек ска зэбсэгтэ восстани», онай октябрьска полит стачка», «Ородой түрүүшын ре циин үедэ Соведүүдэй бии бо ба ажал-ябуулга» гэхэ мэтэ 12 темээр лекци бэлэдхэгдэб лекцинүүд обществын городуу аймагуудтахи отделенинүүдтэ гээгдээ.

«1905 — 1907 онуудта бо революциин үедэ хүдэлмэриш гиин ба таряашадай холбоо бэр бэхижүүлхын түлөө большев партиин тэмсэл» гэһэн темээр Н Кузнецкий партийна һургу лекци уншаһан байна. Мүн «Б азно-демократическа революци циалистическэ революцида жан оролго тухай Ленинэй гаал» гэжэ темээр КПСС-эй г мой библиотекэдэ нүхэр Мат лекци уншаба. Энэ мэтээр го предприятинуудта, хүдөө нюта та лекци уншалга үргэнөөр э хэгдэжэ байна.

„Агитаторай блокнод ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурят-Монголой о мой пропаганда ба агитациин т гай «Агитаторай блокнодой» 2 хи номер хэблэлһээ гараба.

Хони үсхэбэрилгын түрүүш республиканска зүблөөндэ х дагшадай республикын бүхы шодто хандажа, хонин ажала жөөхын түлөө социалистическэ рысөө үргэнөөр дэлгэрү уряалһан хандалга тус блокн түрүүшын хуудаһанда толилог

Хөөрэлдөө, элидхэл хэхэд **рэглэхэ материалнууд** гэһэн соо нүхэр Б. Байминай бэ «Империализмын үедэ болопон дай түрүүшын революци» гэжэ тья толилогдонхой.

Агитационно хүдэлмэриин дүршэлһөө гэһэн бүлэг дотор хозуудай ба совхозуудай ферм рэ хүдэлмэрилдэг агитатор республиканска зүблөөн дээрэ **һэн үгэнүүд толилогдоһон**

...ин үнгэрһэн жэлэй ...д юу харуулааб?

Нарин нооһотой хонид бүри олон болохо

...н совхоз нютагай хонидой ...айжаруулха, 1951 онһоо ...арин нооһотой хонидтой бо-...илго табиһан байгаа.

...ин Центральна Комитедэй ...ска, январска Пленумүүдэй ...эрине бодотоор бэелүүлхын совхозой хүдэлмэрилэгшэд ...о хонидойнтоо тоое 50000 ... хүргэжэ, хонин бүриһөө ...гээр 4,2 килограмм нооһо ...а гэһэн уялга абаһан байна.

... үбэлэй үедэ харууһалаг-...тарануудые бүридүүлгээр ...жэлые эхилдэг. Отарануу-...өөр бүридүүлжэ, хонидые ...рно-зоотехническэ талаарнь ...гээшэ хонишодой саашанхи ...иин амжалтые шиидхэдэг

... һаратай хурьгад эхэһээ ...дажа, тусхай отара болгог-...ихэдэ эрэ хурьгад 400 тол-... эмэ хурьгад нооһоноойнтоо ...талаар 800—900 толгойгоор, ...н хурьгад 1200 толгойгоор ...лгогдодог байна. Энэ жэл-...нүүдһээ 9 отара эмхидхэг-...нэй нэгэниинь эрэ хурьга-...иинь эмэ хурьгадай, 3-ниинь ...эй отара болоно.

...дые эхэһээнь таһалһанай ...хүгшэрһэн, үбшэн ба үсхэ-...дэ туһа багатай хонид ил-... гүрэндэ тушаагдахаа ота-...улагдан шахагдадаг юм. ... эхэ хонид туд бүридөө 800 ...онитой отаранууд болгог-...ондо бэлэдхэгдэжэ эхилдэг ...амартаа хонид хуряагдаһан ... поли дээрэ алуулагдажа. ...үсэ абадаг. Гадна, хонидтоо ...урбэн сагта минеральна тэ-...жэ байлагбди.

...удые ооронной кампанида ... бэлэдхэхэ гээшэ ехэ удха-... Түхэреэн жэл соо тэдэ-...эхэ һайн бэлшээри таһалаг-...рооной эхилхэһээ һара урид ...ат, зелёнко, морковь болон ...мэтэ тэжээл хусануудтаа ...бди.

...ю табиха хусануудые шэ-... тэдэнэй шэгнүүр, нооһо-...шанар тушаа ехэ анхарал ...гдадаг. Нэгэдэхи фермын ... хонишон Ц. Чойдонов ... искусственна үрэжүүлгын ...хүдэлхэ зуураа, грозненско ... 92260 номерой элитнэ ху-...р 1000 хони ороондо оруул-...а. Тэдэ хонидой 98 про-...урьгалаа. Тиин эхэһээ таһа-... үедөө 4 һаратай болоһон ...нь дунда зэргээр 23,5 ки-... татаһан байна.

... имагтал искусственнаар ...гдэнэ. Хонишод энэ хүдэл-...өһэдөө эмхидхэдэг. Үнгэр-...нүүдтэ хонидой ороониие ... 15-һаа декабриин 15 хүрэ-...төө һэмди. Жэшээлхэдэ, ... 12 отарада 6 пункт хүдэ-...днай апрелиин 15-һаа майн 20 болотор хурьгалаа һэн. Мүнөө жэлдэ 2 отарын нарин, нарибтар нооһотой племенной хонидые эртэ ороондо оруулха гэжэ шиидэһэн байгаабди. Тиигэжэ тэдэ отаранууддай 1600 хонид ороондо оруулагдаа. Энэ хүдэлмэри сентябриин 15-һаа эхилэгдээ. 7 отарын хонид октябриин 20-һоо ороондо ороо. Үшөө 3 отарада хонидые ноябриин 10-һаа ороондо табяабди. Мүнөө жэлдэ хонидые искусственнаар үрэжүүлтын 5 пункт эмхидхэгдээ. Пунктнууд 30—35 хоногто хүдэлдэг. Тэрэнэй һүүлээр һубай үлэһэн хонидые ороондо оруулхын тула хусануудые табидагбди. Хонидой һайнаар үрэжэхын тулада хоёр дахин үрэжүүлдэг байнабди. Хоёрдохи үрэжүүлгэ түрүүшынхиһээ хойшо 18—24 час үнгэрөөд байхада хэгдэдэг. Бухы хонидоо үбэл, эртэ хабар хурьгалуулха бэлэдхэлгүй байнабди. Тиимэһээ хонид иимэ олон болзорто ороондо оруулагдаа.

Энэ хүдэлмэриие үнгэргөөд байхада малай үбэлжэлгэ эхилдэг юм. Совхоз жэл бүхэндэ тэжээл багатай байдаг. Будүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэб 25—35 процент дүүргэгдэдэг байна. Нёдондошье иимэ байгаа һэмди. Хэды тиимэ болобошье, манай хонишод саһа ехэтэй, хүйтэн үбэлые һайнаар үнгэргэдэг юм. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишод Жапов, Цырендоржиев, Батодоржиев, Улзетуев, Дабаев гэгшэд 6 һарын туршада нэгэшье хони гарзалуулаагүй. Үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэһэн тэдэ бригаданууд туд тудтаа 1800 түхэриг мүнгэ шан абаһан байна.

Нэгэдэхи фермын ахалагша хонишон Цырендоржиев, хоёрдохи фермын ахалагша хонишон Цыденова бэлшээриие зүбөөр шэлэжэ адуулһанайнгаа ашаар хонидоо хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулаа һэн. Тэдэнэр сүүдхэдээ хонин бүхэндэ 0,2—0,5 килограмм үбһэ, 0,150 килограмм концентрат эдюулдэг байгаа. Тэдэнэй отара 100 толгой хонин бүриһөө 93 хурьга абажа, эхэһээнь һалгааха үе хүрэтэр туд бүриин 26,4 килограмм шэгнүүртэй болгоһон байна.

Ахалагша хонишод бултадаа һайнаар хүдэлөө гэхын аргагүй. Бусад хонишодһоо үлүү һайн бэлшээритэй байһан ахалагша хонишод Мункуев, Раднаев, Михаленко гэгшэдэй хонид ехээр туража, олоороо гарзалаа һэн.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ хонин бүхэндэ 98 килограмм үбһэ, мүн горьтой шэмэтэ тэжээл, 17 килограмм концентрат эдюулээбди.

Үнгэрэгшэ үбэл хонид нэгэ доро олоороо түрэжэ эхилээ һэн. 12 отарын хонид апрелиин 15-һаа майн 20 хүрэтэр хурьгалһан байна. Иимэ үедэ хүдэлмэриин хүсэн ехэ хэрэгтэй болодог. Хонидой хурьгалалгада бэлдэжэ, кошарануудаа сэбэрлэдэг, дезинфекци хэдэг, заһадаг, түхеэрдэг байнабди. Хонидой үдэр һунигүй хурьгалжа байхада отара бүхэндэ хоёр хүн үдэр, хоёрынь һуни хүдэлдэг.

Манай совхоздо хурьгад сакманно-бэлшээлгын аргаар түлжүүлэгдэдэг. Нарай хурьгадые 50—60-аарнь эхэтэйнь байлганабди. Саашадаа 80—100 хурьгад болгогдоно. Һалхи шуургагүй үдэртэ сакманууд ходо бэлшээридэ гаргагдадаг. Хүйтэн шуурган үдэрэй болоходо хурьгадые эхэһээнь таһалжа, базадаа байлгадагбди.

Совхоздо хурьгадай байра үгы. Хонид юрын кошарада хурьгалдаг юм. Совхоз энэ жэлдэ 100 хонин бүриһөө 90 хурьга абаба. Хонидой хурьгалха үедэ хурьгад шэшэжэ, олоороо гарзалдаг байна. Тэрээнһээ һэргылжэ, хонидой хурьгалхын урда тээ тарилга хэдэг, хурьгалха үедэнь эхэ хонидто А,Д гэжэ витамин, 50 грамм загаһанай тоһо үдэр бүри уулгадаг байнабди.

Энэ жэлдэ 6 шэнэ кошара барижа дүүргэгдэхэнь. Тэдэ байрануудта эртэ хурьгалха хонид байлгагдаха. Хурьгад хоёр ханатай клеткэ соо байлгагдадаг.

Боргойн совхоз ажахын 1954—1955 оние ямар амжалтатайгаар үнгэргөөб гэхэдэ, хони үсхэбэрилхэ түсэбөө 100 процент, тэрэ тоодо эхэ хонидой түсэб 105 процент дүүргэә. Нүхэр Масловай эрхилдэг нэгэдэхи фермэ 100 эхэ хонин бүриһөө 86,5 хурьга, нүхэр Токаревой эрхилдэг хоёрдохи фермэ—86, нүхэр Носковой эрхилдэг гурбадахи фермэ—61 хурьга абаһан байна. Ахалагша хонишод Цырендоржиев, Чойдонов, Банзаракцаев 93—96 хурьга абаа. Гэбэшье, ахалагша хонишон Улзетуев 100 хонинһоо миил 57 хурьга абаһан байна.

Тэрэшэлэн совхоз хонинай мяха гүрэндэ тушааха түсэбөө 107 процент дүүргэбэ. Хонин бүриһөө 2,838 килограмм нооһон хайшалагдаа. Нооһо хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн хонишод олон. Тэдэнэй тоодо нүхэд Жапов, Доржиев, Жанчипов, Цыденов, Дабаев, Цыренжапов, Цоктоев гэгшэд ороно.

Малаа һайнаар үбэлжүүлхэ зорилго совхозой малшадай урда мүнөө табигдана. Үбэлжэлгэдэ оруулхын урда тээ хонидоо бэлшээн таргалуулха хүдэлмэри эмхидхэгдэнхэй. Тэрэшэлэн хонишодой бригаданууд өөһэдөө малайнгаа байра заһадаг, бэлдэдэг байна.

Л. Уварова, Боргойн совхозой главна зоотехник.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Машинистнуудай һайшаалта ажал

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн саг ерэжэ, хүндэ ашаатай ута составуудые жолоодогшодто бэрхэшээлтэй үе болобо. Гэбэшье, олон жэлдэ ажаллажа шадабаритай болоһон машинистнууд энэ бэрхэшээлһээ айдаггүй.

«Ноябриин 24-нэй һуни Мысовой станциһаа Улан-Удэ хүрэтэр хүндэ ашаатай поездые саг соонь асарһанай түлөө машинист Дьяченкын түрүү бригадада амар мэндэ» гэһэн үгэнүүдтэй плакат ноябриин 25-да, эртэ үглөөгүүр, Улан-Удэ станциин паровозно депогой үүдэндэ хадагдаа һэн. КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэгшэдтэ зорюулагдаһан амаршалгын иимэрхүү плакадууд хойно хойноһоо гарадаг болоо.

Түмэр замай отделениин диспетчер Андрей Маркович Шелак гэгшын ноябриин 25-да дежурлаха үедэ Мысовой—Улан-Удэ хоёрой хоорондохи участогта ашаа шэрэһэн локомотивуудай хэдэ хэдэн бригаданууд хүндэ ашаанай составуудые амжалтатайгаар шэрэһэн байна.

Улан-Удын депогой машинистнууд ноябриин 25 үдэр соо отделениингээ участогта хүндэ ашаанай 340 поезднуудые жолоодожо, 57 мянга гаран тонно ашаае нормоһоо гадуур шэрээ. Түмэр замшад үбэлэй үеын бэрхэшээлнүүдые амжалтатайгаар дабажа, партиин XX съездые эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө бүри оролдосотойгоор ажаллажа байна.

В. Бабошкин.

Барилгын шанарые һайжаруулхын, сэнгыень химдаруулхын түлөө

12 хүнһөө бүридэһэн манай бригада «Забайкаллестранстрой» трестын Городской барилгын участогта ажаллана.

Халаанайнгаа даалгабариие үдэр бүри 175 процент дүүргэнэбди. «Манай бригадада хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо дүүргэнэ. Бидэнэр ажалай журамые эрид һайжаруулһанай, хүдэлмэриин үдэрые нягтаруулһанай ашаар лэ энэ амжалта туйлаабди.

Тусхайта даалгабари абаһанайнгаа һүүлээр бригададаа үйлэдбэриин зүблөө эмхидхэжэ, уялгаяа хубаадаг, бии байһан дутагдалнуудаа элирүүлдэг байнабди. Хүдэлмэриин үдэрэй эхилхын урда тээ бригадын гэшүүд хэхэ ажалтайгаа һайн танилсаад, бүхы инструментнүүдээ бэлэдхэдэг юм. Потолок шабаха шабараар, гэрэй орой хушаха материалнуудаар барилгашадые хангахын тулада урдань гар ажал хэрэглэгдэдэг байһан юм. Мүнөө энэ ажал бүхыдөө механизацилагдажа, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлһэн байна. Залуу хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхын зорилгоор кружок эмхидхээбди.

Н. Курдюков, Городой барилгын участогай модошо дархашуулай бригадын бригадир.

Улан-Удын мяха-консервын комбинатай коллектив табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид, ноябриин 15-да дүүргээ. Мүрысөөнэй түрүүшүүл комбинадта үдэр ерэхэ бүри олошорно. Консервын заводой хүдэлмэришэн А. А. Панова мүрысөөндэ хабаадалсажа, даалгабаряа үдэр бүри 200—220 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр А. А. Панова ажаллажа байна. **А. Мантаевай** фото.

«Металлоширпотреб» заводой электрогагналгын цехын начальник коммунист Иван Антонович Семенников бочкын оёор һуулгаха шэнэ станок һаяхан зохёогоо. Энэ шэнэ түхеэрэлгые хэрэглэдэг болоһоной ашаар ажалай бүтээсэ 2,5 дахин дээшэлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. А. Семенников шэнэ station...

З. Веснинагай фото.

Курбын модошодой үгэ

Курбын леспромхоз модо бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые һүүлэй үедэ жэл бүри үлүүлэн дүүргэдэг болоһонойнгоо ашаар республикын түрүү предприятинуудай тоодо оронхой юм.

Мүнөө леспромхозой хэдэн мастерска участогууд хүдэлмэреэ цикличностиин графигаар эмхидхэдэг боложо, ажалайнгаа бүтээсые нилээд дээшэлүүлээ. Леспромхоз социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлһэн Хасууртайн модо бэлэдхэлэй пунктын коллектив (начальнигынь нүхэр Ц. Б. Балбаров, парторганизациин секретарь нүхэр А. А. Воробьев) жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 5-да дүүргээ. И. Т. Мартыновай хүтэлбэрилдэг механизированнэ мастерска участогай модошод эрхим ажалаараа пункт соогоо онсо шалгарһан байна. Цикличнэ методээр хүдэлмэрилдэг шэнэ техникэ болон түрүү технологиие зүбөөр хэрэглэдэг болоһоной ашаар хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай бүтээсэ 1,5—2 дахин дээшэлээ. Мүнөө энэ участогай хүдэлмэришэн бүхэн нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, гэшүүһэ отологшо В. Кальчу, электромеханик К. Курсиков, тракторист В. Шестаков, дээдэ складта модо ашаалагшад Ф. Якуб, И. Иванов гэгшэд нормоёо үдэр бүри 2—3 дахин дүүргэнэ. Тэрэшэлэн А. Поломошин, Л. Ширин, Н. Мартынов, И. Хороших, П. Хазазаев болон бусад ажалай ехэ бүтээсэ туйлана. Леспромхоз соогоо социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлһэн энэ пунктын модошод жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 29 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ шэрэхэ уялга абаад, тэрэ уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

—Манай коллектив туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй амжалтаяа улам арьбадхахын түлөө оролдожо байна, — гэжэ Хасууртайн модо бэлэдхэлэй пунктын начальник Цырен Балбаров мэдүүлнэ.

Энэ пунктын модошод хоёрдохи, гурбадахи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгөөр Бүхэсоюзна хоёрдохи шанда, ВЦСПС-эй, мүн ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Тээгдын модо бэлэдхэлэй пунктынхид һайн амжалта туйлажа, модо шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые һаяар дүүргэхэнь. Ажалай түрүүшүүл эндэ үдэр бүри олошорно.

Республикын модошодто Хандагайн леспромхозойхидой хандаһан хандалгые Курбын модошод һаяхан зүбшэн хэлсээд, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба. Модо бэлэдхэжэ шэрэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 10-да дүүргээд, түсэбһөө гадуур 29 мянган кубометр модо шэрэхэбди гэжэ тэдэнэр шиидээ.

Ц. Дандаров, манай корреспондент.

...нэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин 10 жэлэй ой

...нүүдэй уласхоорондын де-...ческа федерациин МДФЖ ...й ойе дэлхэйн бүхы түрүү ...лтэн мүнөөдэр тэмдэглэжэ

...н хоёрдохи дайнай һүү-...5 оной декабриин 1-дэ Па-...олоһон эхэнэрнүүдэй улас-...н конгресс дээрэ МДФЖ ...гдаһан юм. 40 оронһоо эл-...н ба национальностиин, по-...э ба шажанай элдэб үзэл-... эхэнэр делегадууд боложо ...э ерээ һэн. Дайнай һүртэ ...юулые дахяад тохёолдуул-...б найрамдал ба демокра-...жүүлхые, өөрынгөө ухи-...абайдалые һайжаруулхые, ...һаа ба эрхэгүй байдалһаа ...дые хүсэдөөр сүлөөлхые ...он миллион эхэнэрнүүдэй ... эрмэлзэжэ байһые элишэ-...үлхын тулада тэдэнэр Па-...тларһан байгаа. Федера-...илгонууд баярай оршон ... конгрессэй нэгэн дуугаар ... абаһан тангариг соо то-...доно: «Эхэнэрнүүдэй эко-..., политическэ, юридическэ ...льна эрхые хамгаалхабди ...нэр тангаригаа үгэнэбди. ...игээ ба хойто үеын зол-...алтайгаар ба һайнаар ур-...эхэ эрхэ байдал бии болго-... тэмсэхэбди гэжэ тангари-...бди. Фашизмын ямаршье ...дые огтолон үгы хэхын ...ухы дэлхэй дээрэ ёһотойл ...ние тогтоохын тулада су-...гөөр тэмсэхэбди гэжэ тан-...гэнэбди. Манай үхибүү (эй ...алай, манай гэр бүлэнэ-...аргалай гансахан лэ най-...логшо бүхы дэлхэй дээрэ ...эб найрамдалые хангахын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэбди гэжэ тангаригаа үгэнэбди».

Тангаригайнь эдэ үгэнүүдые олониитэ эхэнэрнүүд халуунаар дэмжээ. Федераци хадаа мүнөө үедэ уласхоорондын түрүү организацинуудай нэгэн болоо. Тэрээндэ дэлхэйн 80 оронной 200 миллион эхэнэр нэгэдэнэ.

Яаралтайгаар зэбсэгжэхэ политикада, сэрэгэй базануудые барилгада, сэрэгэй ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые байгуулгада эсэргүүсэн, хүн зониие олоор хюдадаг зэбсэг хорюулхын түлөө Федераци, мүн тэрэнэй национальна организацинууд арбан жэлэй туршада үргэн ехэ кампанинуудые үнгэргөө.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ хэрэгтэ 1948 ондо Будапешт городто болоһон эхэнэрэй уласхоорондын хоёрдохи конгресс ехэ үүргэ дүүргэһэн юм. Эб найрамдал сахин хамгаалха тухай манифестые конгресс баталан абаһан байгаа. Энэнь бүхы оронуудай эхэнэрнүүдые шэнэ баатаршалгада зоригжуулаа.

Шэнэ дайнай аюулда эсэргүүсэһэн тэмсэлдэ эхэнэрнүүд элдэб арга методуудые хэрэглэдэг байгаа гэбэл: эзэрхэг түримхэй хэлсээнүүдтэ эсэргүүсэхэ зорилгоор олониитын гар табилга эмхидхэдэг, сэрэгэй бэлэдхэлхэлгые болюулха эрилтэнүүдтэй хандалганууды ба делегацинуудые правительствонуудта эльгээдэг, листовконуудые гаргадаг, арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалые хамгаалхын тулада митингнүүд ба һүртэ жагсаалнуудые эмхидхэдэг һэн.

Атомна зэбсэг хорихо тухай Стокгольмско Уряада ба Эб найрамдалай Пакт баталха тухай эрилтэнүүдтэ гар табюулгада хэдэн олон миллион эхэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Атомна дайнай аюулда эсэргүүсэхэ зорилгоор Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн соведэй Венскэ хандалгада гар табюулгые тэдэнэр мүнөөшье үргэлжэлүүлһээр. Дайнай аюулда эсэргүүсэн эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэдэг эхэнэрнүүдэй нэрэ бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой.

Типографиин хүдэлмэришэн Фирмина Марци Стокгольмско Уряада Италида 16 мянган хүнэй гар табюулһанайнгаа түлөө национальна нэгэдэхи шан абаһан юм; Хойто-атлантическа бүлэглэлэй ажал-ябуулгануудта хамаатай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэеэ Италида ерэһэн американска генералнуудай һуужа ябаһан машинын харгыень тэрэ хаагаа һэн. Индиин эхэнэр Биби Далжит хура бороотойдошье, тэсэшэгүй бүгшэм халуундашье, тосхонһоо тосхондо, гэрһээ гэртэ һуни үдэргүй ябажа, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй шухала удха шанартай байһые тайлбаридаг һэн. Эб найрамдалай Пакт баталха эрилтэдэ 60 мянган хүнэй гар табюулһанайнь түлөө эб найрамдалай алтан значогоор тэрэниие МДФЖ шагнаа.

Вьетнамдахи ба Корейдэхи дайн байлдаа болюулхын түлөө тэмсэлдэ МДФЖ, тэрэнэй национальна организацинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Вьетнамда буу зэбсэг эльгээлгэхэгүйн түлөө хүдэлөөн Франциин эхэнэрнүүдэй үүсхэлээр эхилһэн юм. Энэ үедэ французска эхэнэр Раймонда Дьен баатарлиг габьяа гарган түмэр зам дээрэ хэбтэжэ, Вьетнамда ошохо буу зэбсэг шэрэжэ ябаһан поездые зогсооһон байна. Корейн арадта туһалхын ба Корейдэ солдадуудые эльгээхэгүйн түлөө эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн Латинска Америкын оронуудта, Англида болон США-да үргэнөөр дэлгэрээ һэн.

Зарим оронуудта, тэрэ тоодо Бразилида, Корейдэхи дайн байлдаае болюулхын түлөө хүдэлөөн бүгэдэарадай шэнжэтэй болоо һэн. Бразилиин эхэнэр Элиза Бранко «Манай хүбүүд солдат боложо Корейдэ ошохогүй!» гэһэн бэшэгтэй туг барин Корейдэ эльгээгдэхээ байһан солдадуудай үмэнэ зогсоод, Корейдэ эльгээхэһээнь арсагты гэжэ солдадуудые уряалһан байна. Элиза Бранкые полицинхид арестовалжа, түрмэдэ хааһан байгаа. Тиин тэрэнэй заримгой үгэнүүдынь бүхы орон доторнь таража, арадай тэмсэл үүсхээ. Тиигэжэ солдадуудые Корейдэ эльгээхэ гэһэн түсэб таһалдуулагдаа. Мүн Элиза Бранко түрмэһөө сүлөөлэгдөө һэн.

Баруун Германиие дахяад зэбсэгжүүлхэгүйн түлөө, нэгэдэмэл, демократическа, эб найрамдалда дуратай Германиин түлөө Федераци ба тэрээнэй национальна организацинууд хододоо тэмсэнэ. ГДР-тэ, ГФР-тэ, Францида, Италида, Австрида, Англида, Бельгидэ ба Голландида илангаяа энэ тэмсэл үргэнөөр дэлгэрээ.

Эб найрамдал хамгаалха хэрэгтэ арадай демократиин оронуудай эхэнэрнүүд туһа нэмэри оруулна.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй бүхэдэлхэйн хүдэлөөндэ советскэ эхэнэрнүүд шухала үүргэ дүүргэнэ. Федерациин байгуулагдаһан сагһаа хойшо ажал-ябуулгадань тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, эб найрамдалда зорюулагдаһан бүхы хэмжээ-ябуулгануудыень дэмжэдэг.

Эхэнэрэй уласхоорондын демократическа федераци байгуулагдаһанһаа хойшо үхибүүдые дайнай аюулһаа хамгаалгада тэдэнэй ажабайдалые, эрдэмдэ һургалгые ба хүмүүжүүлгые һайжаруулгада ехэ анхарал хандуулдаг байгаа.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай, мүн Корейдэхи ба Индо-Хитадтахи дайнуудай үедэ олон миллион үхибүүд наһа бараһан, тиихэдэ хэдэн миллион үхибүүд үншэржэ, гэр байрагүй боложо үлэһэн байгаа. Федераци ба тэрээнэй национальна организацинууд хубсаһа, эм, эдеэ хоол суглуулжа, туһаламжын фонднуудые байгуулаа, лоторейнүүдые үнгэргөө, ниитын мүнгэ зөөри хэрэглэжэ, хүүгэдэй гэрнүүдые, үншэн үхибүүдэй столовонуудые эмхидхээ һэн. Иимэ туһаламжа үхибүүдэй байдалые үндэһөөрнь һайжаруулхагүй гэжэ Федераци хараадаа абадаг байгаа. Тиимэһээ үхибүүдтэ туһалхын талаар хойшолуулангүй хэмжээ абаха тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида нэгэтэ бэшэ хандаһан байна.

МДФЖ жэл бүри июниин 1-дэ үхибүүдые хамгаалха уласхоорондын үдэр үнгэргэхэ үүсхэл гаргаһан юм.

1952 ондо үхибүүдые хамгаалха талаар Венэдэ болоһон Уласхоорондын конференцитэй данарамдуулан үхибүүдые хамгаалха хүдэлөөн бүри шангадаа һэн.

1955 ондо Лозанна городто эхэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс болоо. Эхэнүүдэй уласхоорондын энэ уулзалгада 66 оронной 1060 делегат хабаадалсаба. Үхибүүдэй байдалай түлөө тэмсэлдэ бүхы оронуудай эхэнүүдые эмхидхэн жагсааха үүргэтэй эхэнүүдэй саг үргэлжын комитет байгуулха гэжэ конгресс шиидэһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци эхэнэрнүүдэй байдал һайжаруулхын, Советскэ Союзай, Арадай Хитад ба арадай демократиин бусад гүрэнүүдэй жэшээгээр эхэнэрнүүдэй эрэшүүлтэй адли эрхэтэй байхын түлөө шанга тэмсэл хододоо хэнэ.

1953 ондо Копенгагенда болоһон эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс эхэнэрнүүдэй эрхын Декларации баталан абаһан байна. Энэ Декларации хадаа политическэ ажабайдалда ба гэр бүлэ соогоо эрэшүүлтэй адли эрхэтэй байхын түлөө, хэһэн хүдэлмэриингөө түлөө эрэшүүлтэй адли түлбэри абахын түлөө, социальна страховани бии болгохын ба эрдэм һураха эрхын түлөө, эхэнүүдые ба нялха хүүгэдые хамгаалан сахихын түлөө эхэнэрнүүдэй тэмсэлэй программань боложо үгөө.

Эхэнэрнүүдэй өөрынгөө эрхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэһэнэй эсэстэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай хойто тээ зарим оронуудай, тэрэ тоодо Бельгиин, Аргентинын, Бирмын, Боливиин, Грециин, Ливанай, Венесуэлын, Гаитиин, Порто-Рикын правительствонууд эхэнэрнүүдтэ политическэ эрхэ олгохо тухай хуули гаргаһан байна. Гэбэшье 17 орондо, тэрэ тоодо Швейцарида, Иранда, Ирагта, Парагвайда, Колумбида эхэнэрнүүд мүнөө болотор һунгуулиин эрхэгүй байһаар.

МДФЖ-гэй зэргэдэ шадамар бэрхэ ба үнэн шударгы тэмсэгшэд урган гараа. Тэдэнэрэй тоодо Эжени Коттон (Франци), Моника Фелтон (Англи), Андреа Андреен (Швеци), Цай Чан (Хитад), Пушпамойя Босе (Инди) ороно.

МДФЖ хоёрдохи арбан жэлдээ мүнөө орожо байна. Энэ арбан жэлэй туршада эхэнэрнүүдэй эрхын, үхибүүдэй зол жаргалай, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ бүхэдэлхэйн эхэнэрнүүдэй улам олоороо, бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха байһаниинь сохомтой.

О. ХВАЛЕБНОВА, Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй Президиумэй гэшүүн.

☆ Р. БАЛДАНОВ ☆

Сарьдаг үндэрэй хормойгоор

2. «УЛААН ШУЛУУТА» КОЛХОЗОЙ ХҮНҮҮД БА ХЭРЭГҮҮД

Үүр сайжа байхада аян замда түхеэржэ, республикынгаа эгээл баруун хойто захын колхоз—«Улаан Шулуута» зорибобди. Аймагай центрһээ гушаад модо ябаад байхадамнай үдэрэй тэн болобо. Хада уулын хабшуу руу хүйтөөр жабарлана. Шэнэһэн тужа хүүен шааяна. Уулын ташалан дээгүүр гараһан зүргэ харгыгаар ябатараа ялбама Мундаргын үбэртэ, сагаан оройтой дошхон харьяа Аха голой саада бэедэ аятай зохидоор ябталаатай задарюун томо боро шулуунуудые харабабди.

—Түүхэтэ нангин газараар ябанабди даа,—гэжэ партиин Ахын айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша хэлэбэ.

—Ямар тиимэ түүхэтэй байгааб?—гэжэ һонирхоходомнай тэрэ нүхэр моринһоо буужа, малгайгаа абаад:

—Эндэ 1918 ондо суута Каландарашвилиин алдарта партизанууд Аха нютагта Советскэ засаг тогтоохын түлөө эрэлхэгээр тэмсэһэн юм. Мүнөө хаража байгааша газартамнай Каландарашвилиин отрядууд сагаантантай хатуу байлдаа хэжэ, илажа гарабашье, хэдэн арбаад нүхэдөө алуулһан байгаа. Энэ түүхэтэ нангин газарые Ахын бурядууд ехээр хүндэлдэг тула, арад зоной жаргалта байдалай түлөө ами наһаяа үгэһэн алдарта партизануудта дурасхаал болгон, энэ шулуун памятник бодхоогоо. Мүнөө энэ памятнигые һэльбэн заһажа, улам гоё һайханаар шэнэлэн табиха асуудал шиидхэгдэжэ байна,—гэбэ.

Эндэһээ саашаа ябажа ябатарнай һарлагуудые унаһан гурбан хүн хойно хойноһоо һубарилдан ябажа, хоолойн шадал мэдүүлнэ:

Бурят-Монгол нютагнай
Баян жаргал байдалтай.
Баатар түрүү ажалнай
Батажанхай, найдалтай.
Саян үндэр ууламнай
Сагаан мүнгэн малгайтай.
Сасуу олон үетэмнай
Сэсэн һонин зугаатай.

Дууниинь үе—үе огсом шангаар, үе—үе урин зохидоор урдан гарана. Тэдэнэй огсом хонгёо аялга шэрэнгитэ тайгын шууяантай ниилэжэ жэгтэй һайхан хүгжэм мэтэ соносттоно.

Мэнэ һая үзэһэн памятник ба энэ зэдэлжэ байһан дуун хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмэ ямар нэгэн гүнзэгы удхатай, таһаршагүй холбоотой болоно. «Советскэ засагай түлөө ами наһаяа үгэһэн партизануудай нангин хэрэг дэмы хосороогүй, харин һалбаран мандаа. Агуухэ Октябриин аша үрээр лэ, амгалан тайбан ажаһуугаа Ахын бурядуудай хүбүүд энэ дуулажа ябана ха юм»,—гэжэ һанахада омгорхолтойшье, аятайшье байна даа.

Баясан һонирхожо, нилээд һайхашаажа ябатараа тэдэнтэй танилсаха дуран хүрэбэ. Эдэ нүхэдые хүсэжэ мэндэшэлэлсээд, асуубабди:

—Нүхэд, хаана хүрэхэтнайб? Яаһан хонгёо һайханаар дуулана гээшэбта?

—Бидэ ажал хүдэлмэридөө гарахадаа, найр нааданда дууладаг дуратай дуугаа дуулажал ябадаг зомди,—гэжэ тэдэнэй этээ залуунь харюусаба. Һүүлдэнь ябааша шэрбэгэр һахалтай, сарюун янзын, зугаархуу үбгэн:

—Бидэнэр «Улаан Шулуута» колхозой гэшүүдбди. Мүнөө ниитынгээ малай байрын барилгада оруулагдаха модо шулуу бэлдээд, гэртээ бусажа ябанабди даа,—гэжэ намдууханаар хөөрэнэ.

Абьяастай зохидоор зугаалһаар, танилсаһаар, уула өөдэ үгсэһэнөөшье обёоронгүй, оройдонь гаража, мори һарлагаа амаруулха, ашаа ганзагаяа заһаха, ундалха тамхилха гэжэ түхеэрэбэбди. Үбгэн нүхэрнай Нанзад Жамсаевич Самбялов гэжэ нэрэтэй, ажалшадай депутадуудай Ахын аймагай Соведэй депутат, жараад тухай наһанай хүн байгаа. Бусад хоёр залуушуулынь Николай Замбалов, Геннадий Урбаев гэгшэд байба. Нанзад үбгэн хабтагай сагаан шулуун дээрэ һандайлжа, хармаанаа һуулин, модон гааһаяа яаралгүйхэн гаргажа, тамхяа нэрээд:

—Энэл даа, баян дэлгэр нютагнай. Тээ тэрэ хабсагайта уулын хормойдо, Ахын эрьедэхэнэ түбхинэһэн манай колхоз гээшэ,—гэбэ.

—Аха нүхэр, нютаг голойнгоо түүхэ хурянгыгаар хэлэжэ үгыт, бидэ һонирхонобди,—гэжэ үбгэндэ хандахада:

—Миний гүлмэр залуу наһамни хаанта засагай үедэ үнгэрөө. Гушаад жэлэй саана баяд ноёдой хэрзэгы дарлалта доро манай арад зон зобожо байһан юм. Баяшуул манай хамаг олзые, үнэгэ, булганай үнэтэ арһые архи тамхяар мэхэлжэ абагша һэн. Тэрэ сагай забхай һалан байдалһаа үбшэн тахал таһардаггүй, үбдэһэн хүн үхэжэ хосордог бэлэй. Тиихэдэ һургуули, больница, врачууд огто байгаагүй. Арад зон али болохоор доромжологдожо, бөө шажанай хара мананда төөрижэ, барлаг болож ябаһан юм,—гэжэ үбгэн хуушанайгаа хүндэ хүшэр байдал һанахадаа, зүһэ шарайгаа хубилгажа, дуугай болошобо.

—Нанзад Жамсаевич, саашань, саашань хөөрыт, үргэлжэлүүлыт,—гэжэ үбгэндэ улам дүтэлжэ һуухадамнай, баһа зугаалжа оробо.

—Иимэ ядуу, ахир тулюур байдалһаа хэзээ хахасаха саг ерэхэб, хэн маанадые хаанта засагай хорото һабарһаа мулталхаб, хэзээ Аха нютагтаа зол жаргалаа эдлэхэ гээшэбибди гэһэн һанал үгытэйшүүлдэ «үдэр—һанаандань, һүни—зүүдэндэнь» орогшо бэлэй. Агуухэ Октябрь, Коммунистическэ парти Россин бүхы арадуудтал адли, бурят зондо эрхэ сүлөө, зол жаргал олгоо. Иигэжэ бидэ бурядууд, газар нютагайнгаа эзэн болож, шэнэ байдалаа өөһэдөө зохёожо, жаргахал ёһоороо жаргалтай һуунабди...,—гээд Нанзад Самбялов хөөрөөгөө омогтойгоор дүүргэжэрхинэ.

Уулын оройһоо харахада «Улаан Шулуута» ойро шэнги байгаа һэн. Үнэн дээрээ, яба яба, барагдаха юм бэшэ. Үдэшын боро хараанаар арайл гэжэ тэндэ хүрэбэбди.

Гэрнүүдэй сонхоор дэнгэй улабар шара гэрэл сасарна. Зарим айлай сонхын хажуугаар шэнэһэн сагдуулнууд һэгсылдэнэ.

Маанадаар ябааша Нанзад Самбялов гэртээ уриба. Нүгөөдэ хоёр залуу нүхэднай «оройхон улаан буланда уулзуужабди» гэлдээд, гэр гэртээ тараба.

Самбяловай гэртэ орохотой сасуу, тэрэнэй бүлэнэр бидэниие хүндэтэйгөөр угтажа:

—Айлшад, дээшээ һуугыт. Аян замдаа эсээ ёһотойт, амарыт,—гэлдэхэ зуураа, стол дүүрэн шанаһан мяха табинад, хоншуухан үнэртэй зутараан аягалнад.

Гэр соонь сэбэр. Ханаар портредүүд, мүн эрхим һайн ажалай түлөө үгтэһэн грамотанууд харагдана. Түмэр оронууд һайн одеялнуудаар хушаатай, шаазан аяга, табагууд, һүнэй машина, патефон, часы гэхэ мэтын культурна хэрэгсэлнүүд гэрыень шэмэглэнэ.

—Колхозно байгуулалтын хүсэн гээшэ ехэ юм байна. Колхознай жэл ерэхэ бүри батажан хүгжэнэ. Ажахынгаа хүгжэхэтэй хамта, колхознигууд шанга шадалтай, культурна ажаһуудалтай болоно,—гэжэ Нанзад үбгэн омогтойгоор хөөрэнэ.

... Правлениин уужам гэр соо колхозой түрүүлэгшэ Доржи Аюшеевич Иванов, парторганизациин секретарь Доржи Жигжитович Дамбаев хоёр хөөрэлдэжэ һууна. Тэдэнэр адуу малайгаа хото хорёое заһаха, дулаалха, сагаадаха болон бусад шухала ажалые хурдадхаха тухай хэлсэжэ байба.

—Малшад болон эндэхи ангуушадай үдэр бүриин ажал баатаршалгаар дүүрэнги ёһотой, имагтал зориг ехэтэй хүнүүд энэ нютагай байгаалиие илажа шададаг ёһотой,—гэжэ бидэнэр нүхэр Ивановта хандабабди.

—Энээн тухай хэдэн жэшээ баримтануудые хэлэжэ үгыт,—гэжэ нэгэ нүхэрнай хэлэбэ.

Доржи Аюшеевич иимэ ушарнуудые һанажа ядан, нилээд удаан һууба.

—Иимэ ушарнуудые һанажа шадахагүй байнаб. Теэд манай эндэ үлүү ехэ баатаршалга гэжэ хаанаһаа байха юм. Бидэнэр завод дээрэ бэшэ, харин гүнзэгы тайгын оёорой колхоздо хүдэлмэрилжэ байдаг гээшэбди. Заримдаа хэдэн хоног соо бэе бэеэ харалсадаггүйбди. Жэшээнь, манай малшад һарьдаг мундаргануудай хабшуугаар эндэһээ 30—40 модоной газарта байдаг. Ангуушаднай бүхэли үбэлөө сй тайгада үнгэрэгдэг.

Теэд Доржи Аюшеевич өөрөөшье ойлгонгүй, эндэхи зоной үдэр бүри хэжэ байһан шэн зоригто ажал тухай һонин ушарнуудые хөөрэжэ эхилбэ.

—Манай колхоздо 73 наһатай Жигжит Намаксанович Дамбаев түмэршэ дархаар хүдэлмэрилдэг. Дамбаев хэды үндэр наһатайшье һаа, хамтын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Нүхэр Дамбаев нютаг дээрээ мүн ангууша мэргэн алдартай юм. Энэ хуушанай ангуушан тайгые табан хурганда адляар мэдэдэг. Теэд мэдэншьегүй яахаб даа: 60 жэлдэ агнажа ябана бшуу. Энэ хугасаа соо 310 баабгай, 75 шоно, 380 буга, 20 шэлүүһэ, 30 хандагай, 80 гүрөөһэ ба хүдэрэ, 5 зээгэ, 3 халюу баряа.

Гайхамшагта ангуушад болон малшадай ажалай баатаршалга тухай ондоошье баримтануудые дуулаһан байнабди.

«Улаан Шулуута» колхоз багаханшье һаа, ниитынгээ адуу малые жэлһээ жэлдэ олошоруулна. 1954—1955 ондо энэ колхоз ниитын мал ажал хүгжөөхэ жэлэйнгээ түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргээ. Малай продуктнуудые гүрэндэ тушааха гүсэбөө мүн лэ амжалтатайгаар дүүргээ. Тэрээнһээ гадна, энэ колхоз гүрэндэ 175 центнер мяха, 700 килограмм тоһо худалдаһан байна.

Колхозой фермэдэ мэргэжэл һайнтай малшад олошорно. Залуу малшан Дулма Урбаева 82 хашарагуудые тобир тарганаар харууһалһанай түлөө Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаа. Комсомолка Урбаева мүнөө мүн лэ һайн амжалта түйлажа байна. Хонишон Ханда Ошорова 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга абажа, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлбэ. Һарлагай фермын һаалишад Долгор Соётоева, Цыден Самбялова, Бальжит Пахалова колхозойнгоо малшадай мүрысөөндэ түрүүлэн ябана.

Артелиин ажахын хүгжэхэтэй хамта колхознигууд шанга шадалтай, культурна ажаһуудалтай болоно. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 17 колхознигууд нэмэлтэ түлбэри абаһан байна. Тиихэдэ нэгэ ажалта үдэртэ 4 түхэриг мүнгэн, 200 грамм тоһон, 100 грамм мяхан ба эдеэ хоолой бусад зүйлнүүд ехээр хубаагдаха юм.

Малшадай ажабайдал һайжаруулхын, тэдэнэй культурна эрилтыень дүүрэнээр хангахын түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа ехээр табина. Һаяхан Бурун голой фермэ дээрэ культбаза нээгдээ. Мүнөө тэндэхи малшад сүлөөтэй сагаа өөһэдтөө аша туһатайгаар, культурнаар үнгэргэхэ аргатай болоо. Жэшээлхэдэ, малшад саг болзортоо банида орохо, радио шагнаха, шатар дойбод табиха, һонирхолтой ном, газетэ, журнал уншаха байна. Улаан булангынь үзэмжэтэй зохидоор шэмэглэгдэһэн, ариг сэбэр болгогдоһон ба дулаалагдаһан байха юм.

Колхозой клуб заһагдажа, үбэлэй сагта хүдэлхөөр бэлэн болгогдоо. Клуб колхознигуудай дуратай газар, культурна гуламтань болонхой.

Үдэшэ оройхон клуб соо хүнүүдэй нилээд олооро сугларһан хойно дунда зэргын бэетэй, хара костюмтай 50-яад наһанай хүн — колхозой түрүүлэгшэ Доржи Аюшеевич Иванов орожо ерэбэ.

—Түрүүлэгшэмнай ямар һонин асаржа ерэбэб. Москва, выставкэдэ ошоо хамнай,—гэжэ тэндэ һуугаашад ехэ хүхюунээр дуугаралсана.

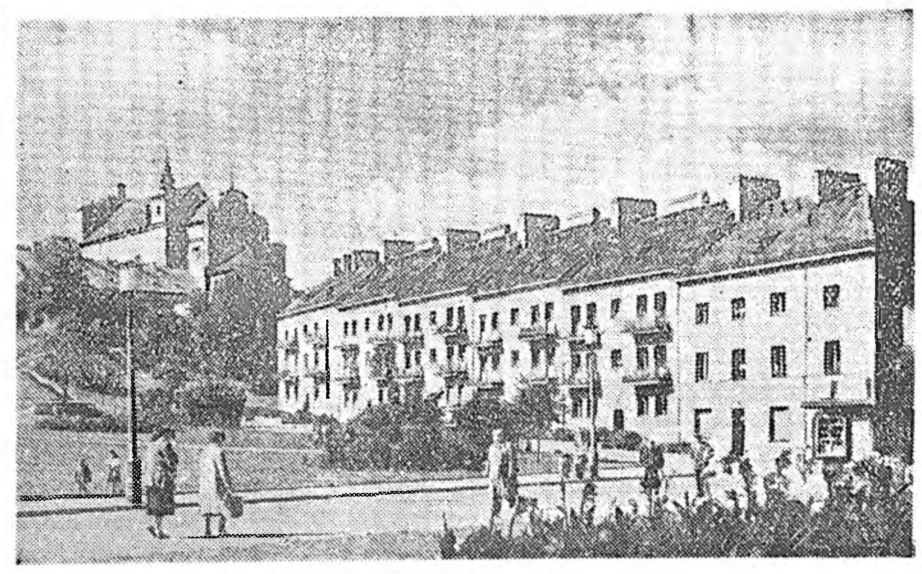
Доржи Аюшеевич выставкэ тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ зуураа, түрүү дүй дүршэлые колхозойнгоо ажалда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ. Удаань олон колхознигууд өөһэдынгөө һанамжануудые хэлэбэ. Дархан Самбялов үгэ абажа, бага сага хоолойгоо заһаад, иигэжэ нэмэбэ:

— Зай нүхэд, колхознигууд! Манай колхоз малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар тиимэ һайрхамаар амжалта түйлажа шадаагүй. Мүн овощь, корнеплод ехээр тариха ёһотой байгаа. Аймагай центрын ажалшад өөһэдынгөө огород соо хартаабха, капуста яһала һайнаар ургуулна ха юм. Бидэ тон адли эрхэ байдалда байгаад, яахадаа иимэ амжалта түйланагүй гээшэбибди? Миниин һанахада, хадын үбэрэй наруули газарые һайнаар элдүүрилээд, үтэгжүүлээд байбал, манайшье эндэ хартаабхын, капустын, зелёнкын үндэр ургаса абаха арга боломжо бии. Артелиингээ ажахые али бүхы талаһаань түргэнөөр хүгжөөхэ ёһотойбди.

* * *

Партиин ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн Ахын аймагта хаа хаанагүй үргэлжэнэ. Энэ съездые ажалай ехэ амжалтаар угтахын түлөө аймагай ажалшадай патриотическа хүдэлөөн улам шангадана.

Ойрын хэдэн жэл соо энэ нютагта бүришье ехэ хубилалтанууд болохо юм. Атар тарган адуу мал бэлшээринүүдые бүрхөөхэ, аймагай холын нютагуудаар Ильичын лампочканууд ялараха. Шабарта намагууд хатаагдажа, сабшалангай газар үргэдхэгдэхэ, шэлэ хадаар шоссе харгынууд татагдаха юм.

Польско Арадай Республикын столица—Варшава. Мариенштат гэжэ байрын шэнэ гэрнүүдэй район. Польско Центральна фотоагентствын фото.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Венгридэ ошоод байна

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан, венгерскэ композитор Ференц Эркелиин зохёоһон «Банк Бан» гэжэ оперо ноябриин 27-до гүрэнэй оперо ба баледэй театр соо харуулагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин гэшүүд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь Н. М. Пегов түрүүтэйгээр, Венгриин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Андраш Хегедюш, Гүрэнэй суглаанай түрүүлэгшэ Шандор Ронаи, Венгерскэ ажалшадай партиин ЦК-гэй секретарьнууд Бела Бег, Бела Салаи, Гүрэнэй суглаанай түрүүлэгшын орлогшонор Йожеф Надьшток, министрнүүд, Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй секретарь Иван Дарабош болон бусад тусхай тушаалта хүнүүд театрын гол ложонуудта һуугаа.

СССР-һээ Венгридэ байдаг посол Ю. В. Андропов, Хитадай Арадай Республикын, Польшын, Чехословакиин болон бусад оронуудай дипломатическа түлөөлэлгын газарнуудые толгойлогшонор театрта мүн лэ ерэһэн байна.

Зүжэг нааданай эхилхын урда тээ Советскэ Союзай ба Венгерскэ Арадай Республикын гүрэнэй гимнүүд наадагдаа.

* * *

Сталинварош гэжэ социалистическэ шэнэ городто Верховно Соведэй делегаци ноябриин 28-да бултадаа ерэһэн байна. Венгерскэ ажалшадай партиин үүсхэлээр ба хүтэлбэреэр табан жэлэй урда тээ металлургическа комбинат барилгатай нэгэн доро, тус городые барилга эхилһэн байгаа. Городой үйлсэнүүд болон талмайнууд тиишэ ошоһон гол харгынууд, ниитын бүхы гэр байшангууд Советскэ Союзай болон Венгерскэ Арадай Республикын гүрэнэй тугуудаар, лозунгнууд, плакадуудаар шэмэглэгдэһэн байгаа.

Городской Соведэй түрүүлэгшэ Ене Таполцаи айлшадые угтаха зуураа, хүсэн түгэлдэр социалистическэ гүрэнэй делегацида Сталинварош городой ажалшадай болон барилгашадай зүгһөө баясхалан хүргөөд, шэнэ Венгридэ социализм байгуулха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлжэ байдаг советскэ арадта үнэн зүрхэнэй халуун амаршалга хүргэхыень тэдэниие гуйгаа.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци горсоведһээ гараад, арадай засагай тогтоһонһоо хойшо орон дотор байгуулагдаһан промышленна эгээн түрүү ба хүсэтэ предприятинуудай нэгэн бологшо металлургическа комбинадта ошоһон байна.

Городые хаража дүүргэһэнэйнгээ һүүлээр, Н. М. Пегов городой хүтэлбэрилэгшэдтэй болон түрүү хүнүүдтэй хани ёһоор хөөрэлдөө.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Сталинварош городто ерэһэнтэйнь дашарамдуулагдан металлургическа комбинадай клуб соо ажалшадай ехэ митинг боложо, советскэ болон венгерскэ арадуудай эбдэршэгүй хани барисаае эли тодоор харуулаа.

(ТАСС).

Дрезденскэ галерейн зурагуудай выставкые нээлгэтэй дашарамдуулагдан Берлиндэ баярай заседани болобо

Дрезденскэ галерейн зурагуудай выставкэ нээлгэдэ ба Дрезденскэ галерейн зурагуудые Германска Демократическа Республикада Советскэ Союзай дамжуулан үгэхэ тухай Протоколдо гар табилгада зорюулагдан Берлиндэ Максим Горькиин нэрэмжэтэ театр соо ноябриин 27-до баярай заседани нээгдээ.

Германска Демократическа Республикын президент В. Пик, ГДР-эй Арадай палатын президиумэй түрүүлэгшэ И. Дикман, ГДР-эй Премьер-министр О. Гротеволь, ГДР-эй премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц, демократическа партинуудай болон олониитын организацинуудай хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад, культурын, наукын, искусствын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд баярай заседани дээрэ байлсаа. Германска Демократическа Республикада ошоод байһан СССР-эй Верховно Соведэй делегаци, Союзай Соведэй Гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ комиссиин гэшүүн, Белоруссиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Патоличев түрүүтэйгээр, Дрезденскэ галерейн зурагуудай выставкын баярай нээлгэдэ хабаадалсахын тулада Берлиндэ ошоод байһан советскэ делегаци СССР-эй Культурын министрын орлогшо В. С. Кеменов түрүүтэйгээр, мүн СССР-һээ ГДР-тэ байдаг онсо ба бүрин эрхэтэ посол Г. М. Пушкин, ГДР-тэхи советскэ посольствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, дипломатическа корпусой гэшүүд, немецкэ болон хариин оронуудай хэблэлэй түлөөлэгшэд баярай заседани дээрэ мүн лэ байлсаа. Германска Демократическа Республикын болон Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүдэй наадагдаһанай һүүлээр ГДР-эй Культурын министр И. Бехер, советскэ делегациие хүтэлбэрилэгшэ В. С. Кеменов үгэ хэлээ.

И. Бехер үгэ хэлэхэдээ, Дрезденскэ галерейн зурагуудые ГДР-тэ дамжуулан үгэһэнэйнь түлөө Советскэ правительствода, тэрэшэлэн галерейн зурагуудые абаржа, хадагалһанайнь ба һэргээн байгуулһанайнь түлөө Советскэ Армида болон советскэ арадта баясхалан хүргөө. Гитлеровецүүдэй зүгһөө зэрлиг муухайгаар усадхагдахаа байһан Дрезденскэ галерейн зурагуудые Советскэ Армиин сэрэгшэдэй ямар ойшон байдалда абаржа абаһан тухай ГДР-эй культурын министр һануулһан байна. Дрезденскэ галерейн зурагуудые Германска Демократическа Республикада Советскэ Союзай зүгһөө дамжуулан үгэлгэ хадаа ГДР-тэ Советскэ Союзай хани ёһоор хандадаг байһые шэнээр гэршэлжэ үгэнэ гэжэ тэрэ онсо тэмдэглээ.

Удаань, советскэ делегациие хүтэлбэрилэгшэ СССР-эй Культурын министрын орлогшо В. С. Кеменов үгэ хэлээ. Советскэ Армиин аршалан абаһан Дрезденскэ галерейн бүхы зурагууд Советскэ правительствын шиидхэбэреэр Германска Демократическа Республикада мүнөө бусаажа үгтэбэ гэжэ тэрэ хэлээ. ГДР-эй национальна бэеэ даанхай байдалые хүндэлдэг политика ябуулдаг дээрэһээ Советскэ правительство иимэ шиидхэбэри гаргаа гэжэ тэрэ хэлээ.

Үгэ хэлэлгэнэй һүүлээр Дрезденскэ галерейн зурагуудые Германска Демократическа Республикада Советскэ Союзай дамжуулан үгэһэн тухай түгэсхэлэй протоколдо гар табигдаа.

Удаань, баярай заседанида хабаадагшад Дрезденскэ галерейн зурагуудай выставкые хараа.

(ТАСС).

Итальянска компартиин ЦК-гэй пленум

Итальянска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум ноябриин 27-до Римдэ нээгдээ. Зүбшэхэ зүйлдэнь доро дурсагдаһан асуудалнууд ороно: 1) Эрхэ сүлөөгэй, ажалшадай ажана һайн байдалай, дотоодын болон уласхоорондын түшүүрилые һуларуулхын болон эб найрамдалай түлөө хүдэлмэришэн ангиин болон арадай тэмсэлые коммунистнуудай зүгһөө хүтэлбэрилгэ.

Элидхэлшэ — Итальянска коммунистическэ партиин генеральна секретарь Пальмиро Тольятти.

2) Һургуулиин реформо хэхэ талаар коммунистнуудай тэмсэл; элидхэлшэ Марио Аликата.

(ТАСС).

Югославиин Арадай Федеративна Республи[...] байгуулагдаһаар 10 жи[...] ойдо зорюулагдан сов[...] олониитын баярай суг[...]

Югославиин Арадай Федер[...] Республикын байгуулагдаһаа[...] жэлэй ойе ноябриин 29-дэ со[...] хүнүүд тэмдэглэбэ. Ахадуу[...] лавска арадай энэ национ[...] һайндэртэ зорюулагдан со[...] олониитын баярай заседани [...] вада П. И. Чайковскиин нэрэ[...] консерваториин Ехэ зал соо [...] Ниитын организацинуудай [...] лэгшэд, научна хүдэлмэрил[...] культурын мастернууд, ф[...] нууд болон заводуудай түлөө[...] мүн студентнэр, Советскэ А[...] сэрэгшэд эндэ сугларaa.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшын ор[...] Л. Н. Соловьев баярай сугла[...] гээ. ФНРЮ-гэй болон Советскэ[...] зай Гүрэнэй гимнүүдэй аял[...] зал соо зэдэлбэ.

Югославиин Арадай Федер[...] Республикын байгуулагдаһа[...] бан жэлэй ойн гүйсэһэн [...] СССР-эй Верховно Соведэй С[...] Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. [...] элидхэл хээ.

Гитлеровскэ булимтарагш[...] болон дотоодынгоо дайсадтай [...] лавиин коммунистическэ па[...] хүтэлбэрээр Югославска ара[...] эрид шангаар тэмсэһэн тэмсэ[...] дэ Югославиин Арадай Федер[...] Республика байгуулагдаһан [...] жэ элидхэлшэ эли тодо ба[...] нуудые дурдан харуулһан б[...]

Югославска арадуудай ту[...] амжалтанууд тухай, СССР-эй [...] ФНРЮ-гэй делегацинуудай бе[...] ска хэлсээнһээ хойшо хоёр [...] дай хани харилсаатаа хүт[...] үнэн зүрхэнһөө эрмэлзэжэ [...] гэршэлһэн олон событинууд[...] лоһон тухай элидхэлшэ [...] дань хэлээ.

Югославиин арадуудые со[...] олониитын үнэн зүрхэнһөө [...] шалжа ба тэдэндэ саашанхи[...] тануудые болон һалбаран б[...] гые хүсэжэ байһыень дамжуу[...] элидхэлшэ үгынгөө түг[...] ФНРЮ-гэй Онсо ба Бурин [...] Посол нүхэр Видичые гуйгаа.

Удаань, Посол Видич үгэ [...] Югославиин арадуудта хани[...] рэлтэйгээр хандажа байһанаа[...] лэн мэдүүлһэнэйтнай түлөө [...] лан хүргэнэб, — гэжэ тэрэ [...] эхиндэ хэлээ.

Югославиин ба СССР-эй [...] дай хани барисаан, [...] ажаллалга мандажа ба [...] байг лэ гэжэ үтынгээ түгэс[...] сол Д. Видичын юрөөл таби[...] нэрьемэ альга ташалга боло[...]

(ТАС[С]).

Албаниин сүлөөлэгдэ[...] 11 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр[...] заседани Тиранада бо[...]

Фашистска булимтарагшад[...] баниин сүлөөлэгдэһөөр 11 жэл[...] до зорюулагдаһан баярай [...] ни ноябриин 28-да Тиранада [...] Промышленностиин болон [...] ажахын түрүүшүүл, наукын, [...] турын болон искусствын ажа[...] лагшад, ниитын организаци[...] түлөөлэгшэд Албаниин Арадай [...] публикын болон Советскэ С[...] гүрэнэй тугуудаар гоёон шэ[...] дэһэн арадай театрын зал соо [...] раа. Заседаниин президиумэ[...] банска ажалай партиин боло[...] публикын правительствын хү[...] рилэгшэд һуугаа.

Албанска ажалай партиин [...] гэй политбюрогой гэшүүн Ми[...] нүүдэй Соведэй Түрүүлэгшы[...] гэдэхи орлогшо Хюсни Капо [...] ниие нээгээ. Албаниин сүлө[...] һөөр 11 жэлэй ой гүйсэһэн [...] Албанска ажалай партиин [...] политбюрогой гэшүүн, Минис[...] дэй Соведэй Түрүүлэгшын [...] орлогшо Бекир Балуку элид[...]

КПСС-эй ЦК-дэ болон С[...] Министрнүүдэй Соведтэ амар[...] телеграммые заседанида хаб[...] шад угаа ехэ дэбжэлтэтэйгэ[...] талан абаа.

(ТАС[С]).

Италиин оборон[...] министр США-да ер[...]

США-гэй гүрэнэй департа[...] болон оборонын министерствы[...] хай түлөөлэгшэдтэй хэлсээ [...] тулада Италиин оборонын м[...] Тавиани США-да ерээ гэжэ [...] шиэйтед Пресс агентство мэ[...]

Тавиани хадаа Хойто-атл[...] ска союзда болон Италиин [...] проблемэнүүдтэ хамаатай а[...] нуудые США-гэй штабуудай [...] нигуудай нэгэдэмэл группын [...] лэгшэ адмирал Рэдфорд [...] зүбшэн хэлсэхэ байна гэжэ [...] ство заана. (ТА[СС]).

Редакторай орл[...] О. ГОМБО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора 32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н—00624. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 6[...]